

Rudar

A photograph of a man in a checkered shirt and blue headphones working at a wood processing machine in a factory. The machine has a large green corrugated dust collector. The man is looking down at the wood pieces on the machine. The background shows a factory interior with windows and a door.

Časopis poslovnega sistema Premogovnik Velenje

oktober 2001,
številka 7, leto XXXV

Razvoj
poslovnega
sistema

VSEBINA

Časopis poslovnega sistema Premogovnik Velenje, oktober 2001, številka 7

foto: Diana Janežič

Lesna dejavnost je stara toliko kot premogovnik

- 4 Predlagan rebalans letnega načrta
- 6 Pridobivanje znanja o podjetništvu
- 7 Ocena tveganja in izjava o varnosti
- 8 Vztrajajte pri svoji odlični ideji!
- 9 Naši projekti uspešno pridobivajo podporo
- 10 Pridobivanje in transport premoga
- 11 Odlomljeni kos jalovine poškodovao tri rudarje
- 12 10 let pod imenom PLP
- 14 Tudi Habit ima certifikat kakovosti

6

28. september 2001 bo za poslovni sistem Premogovnik Velenje ostal pomemben datum. Na ta dan se je začela poslovna šola sistema, za katero je ideja o njeni organizaciji zorela dolgo časa, njeno realizacijo pa so pospešile potrebe prestrukturiranja premogovniške dejavnosti.

- 15 Nove smernice razvoja Telkoma
- 16 Še potrebujejo dobre kadre
- 18 Izobraževanje - gibalno razvoja
- 22 Grb za muzej
- 23 Naš gost - mag. Ivan Marin
- 28 Na obisku - Andrej Glinšek
- 32 Zdravje - Osteoporoza

Premogovnik Velenje je leta 1991 izločil nekatere dejavnosti iz svoje sestave in ustanovil hčerinska podjetja. Eno od teh je tudi PLP, Lesna industrija, katere osnovna naloga je bila pred 10 leti zagotavljanje potrebnih količin lesa in lesnih izdelkov za potrebe Premogovnika.

12

Med okoli 1100 slovenskih podjetij, ki imajo svoj proizvodni proces potrjen s certifikatom kakovosti, se je letos vpisal tudi Habit, d.o.o. V avgustu so zunanji presojevalci potrdili njegov sistem kakovosti s certifikatom ISO 9002. Z njegovo podelitvijo so najlepše proslavili 10-letnico delovanja.

21

100 odstotna udeležba sindikalnih zaupnikov na volitvah, 15 glasov za

Toma Lipnika, 10 glasov za Bogdana Gregorina in tako se je 26. septembra končala štiri mesece trajajoča zgodba o imenovanju novega predsednika sindikata podjetja.

Izdajatelj

Poslovni sistem Premogovnik Velenje

Uredništvo

Glavna in odgovorna urednica: Diana Janežič

Novinarka in lektorica: Dragica Marinšek

Oblikovanje: Ivo Hans Avberšek

Naslov: Uredništvo Rudarja, Partizanska 78, 3320 Velenje, tel. 03/5871-465, int. 18-15, fax. 03/5869-131

E-mail: Diana.Janezic@rly.si,

Ivo.Avbersek@rly.si

Uredniški odbor

Božena Steiner, predsednica, Tatjana Krenker - gospodarsko področje, Marko Mavec - tehnično področje, Bojan Stropnik - razvojno področje, Jože Kožar - sindikat, Pavel Župevc - svet delavcev, Janja Juvan - IP HTZ, Mojca Ževart - ERICo, Metka Druks - Gost, Tomaž Pungartnik - Habit, Slavica Pogorelčnik - Kamnolom Paka, Milena Krofl - PLP, Miro Sitar - Telkom sistemi

Grafična priprava Naš čas, d.o.o. Velenje

Tisk SET Vevče

Naklada 4000 izvodov

Mesečnik Rudar prejemajo zaposleni v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje brezplačno. Davek na dodano vrednost po stopnji 8%. Poštmina plačana pri pošti 3320.

Prihaja čas trgatve

Odpiranje trga z električno energijo je ena od pomembnih aktivnosti, ki jih mora Slovenija opraviti pred vstopom v Evropsko unijo in ki bo v veliki meri vplivala tudi na življenje in delo Premogovnika Velenje. Spremembe, ki jih prinaša liberalizacija trgovanja z električno energijo, bodo močno vplivale na vsa podjetja slovenskega elektrogospodarstva. Prilagajanja so nujna v celotnem procesu proizvodnje in porabe električne energije v vseh fazah njenega življenjskega cikla: v proizvodnji energijskih surovin, v proizvodnji električne energije, v njenem prenosu in distribuciji. Te spremembe bomo nenazadnje aktivno čutili tudi vsi prebivalci Slovenije kot končni potrošniki električne energije.

Odpiranje slovenskega trga električne energije se odvija hitreje, kot je bilo sprva načrtovano. Nekatere aktivnosti bodo izvedene že pred začetkom leta 2003, tako da bomo vsi akterji slovenskega elektroenergetskega sektorja z evropsko konkurenco soočeni že v letu 2002. Vsi proizvajalci električne energije, prav tako tudi Premogovnik Velenje, ki bo dolgoročno ostal edini slovenski proizvajalec premoga za energetske potrebe, morajo v čim krajšem času prilagoditi svoje poslovanje novo nastalim razmeram in poskrbeti za prestrukturiranje svojih dejavnosti.

Ena od pomembnejših nalog, ki jo bo moral opraviti novoustanovljeni Holding slovenskih elektrarn in v katerem je pomembna vloga namenjena tudi Premogovniku Velenje, je koncentracija proizvodnih in poslovnih zmogljivosti domačih proizvajalcev električne energije. V holdingu bodo optimalno združene vse lastnosti slovenskih hidro- in termoelektrarn. Ta združba sicer daje možnost za kvalitetno delo našemu osnovnemu programu - proizvodnji premoga, vendar to ni dovolj.

Pomembna naloga, ki jo bo po sklepu slovenske vlade potrebno opraviti v celotnem elektrogospodarstvu, je izločanje sredstev in dejavnosti, ki niso neposredno povezane z osnovnim proizvodnim procesom podjetij. V ta namen so stekle različne aktivnosti, ki morajo v prehodnem obdobju omogočiti postopno prestrukturiranje dejavnosti. Letos bodo izvedene cenitve stvarnega premoženja vseh podjetij, pripravljeni bodo programi reševanja naslednjih investicij, hkrati pa bo pripravljen srednjeročni program izvajanja vseh potrebnih ukrepov.

Za naše podjetje te aktivnosti niso novost, saj smo v proces prestrukturiranja aktivno vstopili že v letu 1991, ko smo začeli z ustanavljanjem prvih hčerinskih podjetij. V prvih letih delovanja so bili koraki novoustanovljenih hčera negotovi in sramežljivi. Poleg tega je bilo pred desetimi leti tudi obdobje osamosvajanja Slovenije, ko je

bilo potrebno marsikatero poslovno relacijo povsem drugače zastaviti.

Večina hčerinskih podjetij, ki poleg Premogovnika Velenje sestavljajo naš poslovni sistem, letos praznuje desetletnico obstoja. In kaj lahko rečemo o prvih desetih letih njihovega poslovanja? Predvsem to, da je bilo opravljenega mnogo dela in vloženega veliko truda. Prav tako kot v človeškem življenju je bilo prvih deset let doba, ki je bila zaznamovana z veliko odvisnostjo od materine pomoči. V tem času je bilo treba preživeti vse otroške bolezni, preizkusiti različne možnosti in se okrepiti za nadaljnjo samostojno pot. V drugem desetletju življenja prihaja namreč obdobje odraščanja, rasti in trdega boja s konkurenco ter v duhu letnega časa, v katerega smo pravkar vstopili, čas trgatve in obiranja sadov.

V zadnjih treh letih smo izvajali različne preobrazbene aktivnosti, izdelali smo razvojne načrte za vsa podjetja našega poslovnega sistema ter izvedli razvojno konferenco. Nekateri pravijo, da so bile vse te aktivnosti namenjene predvsem temu, da smo se sami pogledali v ogledalo in ugotovili, kakšni dejansko smo in kaj zmoremo. Slika, ki smo jo dobili v ogledalu, ni slaba. Ugotovili smo, da je celo razveseljujoča: imamo veliko znanj in sposobnosti ter številne možnosti za razvoj.

Tudi Poslovna šola, ki je pričela z delom konec septembra, je namenjena našim nadaljnjim intenzivnim prizadevanjem za realizacijo poslovnih zamisli, ki bodo na eni strani ustvarjale prihodek iz dejavnosti izven proizvodnje premoga in po drugi

strani omogočile čim bolj učinkovito izrabo premoženja, ki ga premogovnik za svojo osnovno dejavnost ne potrebuje več.

Vse to imam v mislih, ko se sprašujem, ali smo bili v zadnjih desetih letih uspešni pri uresničevanju našega 4. strateškega cilja? Z njim smo se zavezali, da bomo zaradi opuščanja delovnih mest v energetski dejavnosti iskali in vzpodbujali nastajanje novih programov ter zagotavljali delovna mesta, ki ne bodo odvisna samo od proizvodnje premoga.

Mnenja sem, da je odgovor pozitiven. Danes je v hčerinskih podjetjih Premogovnika Velenje na različnih delovnih mestih zaposlenih več kot tisoč naših sodelavcev. Naša podjetja kar po vrsti izpolnjujejo stroge zahteve certifikatov kakovosti za organizacijo dela in ravnanje z okoljem. V njih je možno zaslediti vedno več uspešnih poslovnih potez. Še bolj pomembno pa je, da iz dneva v dan več poslov pridobivajo na trgih izven Premogovnika Velenje.

Dr. Milan Medved, direktor za razvojno področje

Predlagan rebalans letnega načrta

V letu 2001 naj bi v Premogovniku Velenje odkopali 3.758.000 ton premoga v 226 delovnih dneh. V prvi polovici leta smo odkopali 1.707.300 ton ali 7 odstotkov manj, kot smo načrtovali za to obdobje. Odkopna fronta je bila 25,5 metra krajša, kot smo načrtovali, delali pa smo natančno polovico načrtovanih dni za celo leto, to je 113.

V prvem polletju smo ustvarili 1,893 milijarde SIT izgube, sicer pa smo v letu 2001 načrtovali pozitivno poslovanje. Za izgubo je več vzrokov. V TEŠ smo oddali 1.711.832 ton premoga ali 2 odstotka manj od načrtovane količine.

V letnem delovnem načrtu smo predvideli tudi oddajo do 150.000 ton premoga z deponije, vendar je vlada za ta premog odobrila za 50 odstotkov nižjo ceno, kot jo imamo sicer, zato na to nismo pristali, kar je seveda neposredno vplivalo na slabši poslovni rezultat.

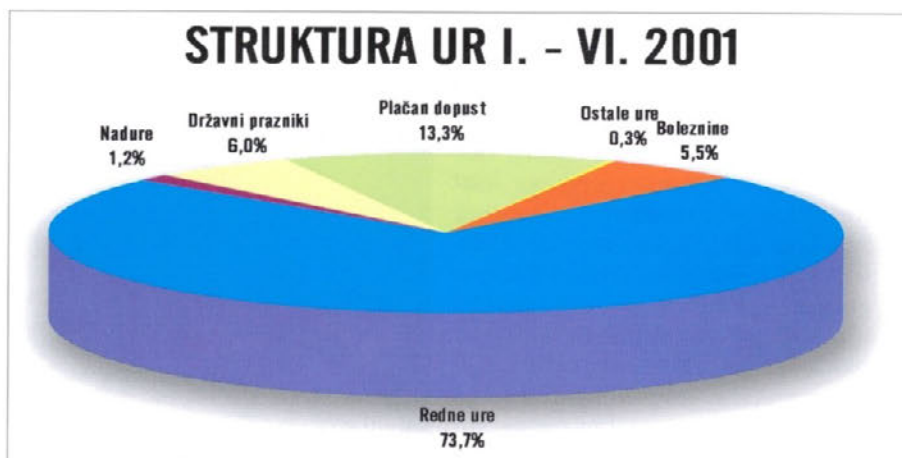
Drugi razlog za izpad prihodka je v ceni premoga. V letnem načrtu smo predvideli ceno 605,58 SIT/GJ, ki ni bila realizirana, saj smo po navodilu vlade lahko fakturirali premog po ceni 580 SIT/GJ. Ta cena je le četrtino odstotka večja od cene v letu 2000 in torej ne upošteva stopnje inflacije in drugih eskalacijskih gibanj.

Višji odhodki od načrtovanih so bili pri plačah, saj smo jih morali po zakonu uskladiti s plačami v Republiki Sloveniji. Četrty razlog za izpad prihodka pa je v obračunu amortizacije. Predvidena je bila 3,5 milijarde tolarjev. Do konca leta pa bo v celotnem sistemu elektrogospodarstva narejena nova ocena vrednosti nepremičnin, strojev in opreme, ki bo zagotovo večja za milijardo tolarjev.

Nadzorni svet o rebalansu

Glede na spremenjena planska izhodišča, ki so bila vzrok za izkazano izgubo, je vodstvo podjetja pripravilo predlog rebalansa letnega delovnega načrta, ki predvideva ob koncu leta dobre 2,6 milijarde SIT izgube in ga je v petek, 28. septembra, obravnaval nadzorni svet podjetja.

Kot je dejal predsednik Nadzornega sveta mag. Djordje

V strukturi ur se je v primerjavi s prvim polletjem 2000 letos število rednih ur zmanjšalo za 7,4 odstotka, število nadur pa je zaradi povečanja obsega del na zunanjih deloviščih porastlo. Boleznine so se zmanjšale za 0,2 odstotka.

Žebeljan, je nadzorni svet polletno poslovanje Premogovnika Velenje ocenil pozitivno, ob tem pa ocenil tudi pogoje poslovanja do konca leta 2001. "Pregledali smo tudi, kakšno vlogo bo imel Premogovnik Velenje v holdingu Slovenske elektrarne, predvsem v povezavi s TE Šoštanj.

Ocenjujemo, da sta ti dve podjetji nerazdružljivi in pri tem je zelo pomembno, kakšna bo cena električne energije na trgu in koliko energije bo prodala TE Šoštanj. Glede na to, da je TE pri ponudbi električne energije dokaj fleksibilna, Premogovnik Velenje pa je zaradi svoje tehnologije omejen, smo se pogovarjali tudi o tem, kako te zadeve uskladiti.

Obravnavali smo tudi rebalans letnega delovnega načrta, razloge zanj in njegove posledice in se dogovorili, da podjetje natančneje preuči vpliv tega rebalansa na prihodnje poslovanje. Na naslednji seji ga bomo tako dopoln-

jenega ponovno obravnavali in ga verjetno potrdili."

Člani nadzornega sveta so se na svoji seji seznanili tudi z izhodišči 5. poslovno-strateške konference poslovnega sistema, ki bo konec novembra, govorili o začetkih delovanja holdinga Slovenske elektrarne, o cenitvi premoženja elektroenergetskih podjetij, o predlogu za odprodajo nepremičnin Premogovnika Velenje ter obravnavali pobudo za spremembe statuta Premogovnika Velenje.

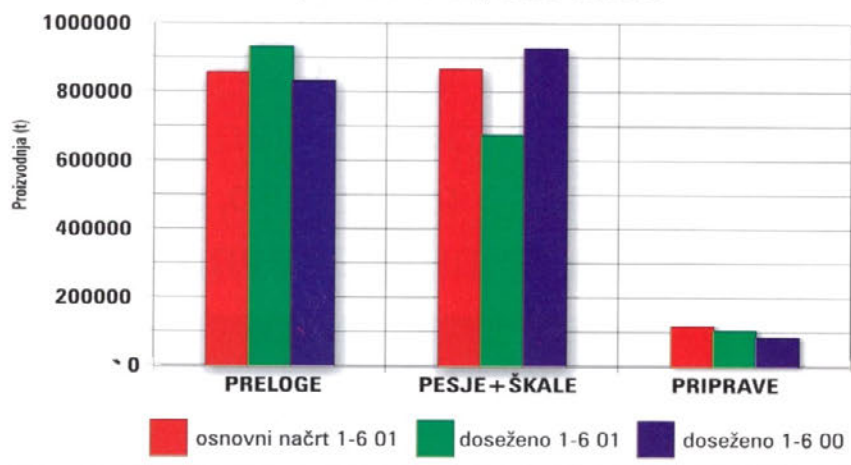
Djordje Žebeljan je dejal: "Statut podjetja je treba uskladiti z Novelo Zakona o gospodarskih družbah in glede na vključitev v holding. V vseh podjetjih elektrogospodarstva si je večinski lastnik pridržal možnost, da sme odločati o številu in pristojnostih članov uprave.

Glede na to mora uprava Premogovnika Velenje za naslednjo sejo nadzornega sveta pripraviti predlog sprememb. O vprašanih v zvezi s spremembami statuta bo mnenje podala vladna

Zelo je pomembno, kakšna bo cena električne energije na trgu in koliko energije bo prodala TE Šoštanj.

PRIMERJAVA PROIZVODNJE

načrt 01, dose eno 01, dose eno 00

služba za zakonodajo. Spremembe statuta pa sprejme skupščina družbe."

Razprava na svetu delavcev

Na svoji 7. redni seji je 24. septembra polletno poslovanje Premogovnika Velenje obravnaval tudi svet delavcev. Člani na poročilo in predlog rebalansa niso imeli pripomb.

V nadaljevanju se je **dr. Milan Medved**, direktor za razvojno področje, svet delavcev seznanil z začetkom delovanja holdinga Slovenske elektrarne. Dejal je, da so se sredi septembra prvič sestali direktorji

podjetij, združenih v holding, in zastavili aktivnosti po tem, ko je bil holding formalno pravno registriran. Objavljen je bil razpis za upravo holdinga. Oblikovali so dve delovni skupini, in sicer za pridobivanje ponudb za prodajo električne energije ter za investicije na spodnji Savi.

Do 15. decembra letos bo opravljena ponovna cenitev vrednosti podjetij, združenih v holding, ki bo osnova tudi za določanje nasadnih investicij.

Na seji sveta delavcev je člane zanimalo, kaj bo ob vključitvi v holding z delnicami, ki smo jih dobili zaposleni v Premogovniku Velenje. Direktor za

kadrovsko splošno področje **Janko Lukner** je pojasnil, da razmišljajo o preoblikovanju holdinga v delniško družbo in o njegovi privatizaciji. V tem primeru se bodo delnice holdinga podelile oz. jih bomo lahko vsi imetniki delnic elektroenergetskih podjetij zamenjali za delnice holdinga.

Člani sveta delavcev so na seji tudi opozorili, da se nič več ne govori o prostovoljnem dodatnem pokojninskem zavarovanju, in dobili so pojasnilo, da temu ni tako in da se s tem intenzivno ukvarjajo tudi v socialno-ekonomskem odboru na področju energetike, saj želijo, da bi ta projekt zaživel 1. januarja 2002.

Za konec še informacija, ki jo je na seji sveta delavcev podal njegov predsednik Pavel Župevc o imenovanju začasnega sveta delavcev v okviru holdinga.

Sredi septembra so se sestali predsedniki svetov delavcev šestih združenih družb in se seznanili s potekom ustanavljanja holdinga in pripravo dokumentov.

Soglašali so, da v tej fazi ne ustanovijo začasnega sveta delavcev, temveč bodo za zvezo med člani in za obveščanje in sodelovanje pri aktivnostih zadolženi predsedniki svetov delavcev.

Diana Janežič

PROIZVODNJA AVGUST 2001

OBRAT	PROIZVODNJA			+ VIŠEK na osn. nač.	- PRIMANJ. na mes. nač.	ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osn. nač.	mes. nač.	doseženo			na osn. nač.	na mes. nač.	
PRELOGE	135.000	162.000	162.030	27.030	30	120,02	100,02	9.002
PESJE - ŠKALE	160.000	117.000	83.110	-76.890	-33.890	51,94	71,03	4.617
PRIPRAVE	18.000	16.200	13.160	-4.840	-3.040	73,11	81,23	731
PREMOGOVNIK	313.000	295.200	258.300	-54.700	-36.900	82,52	87,50	14.350

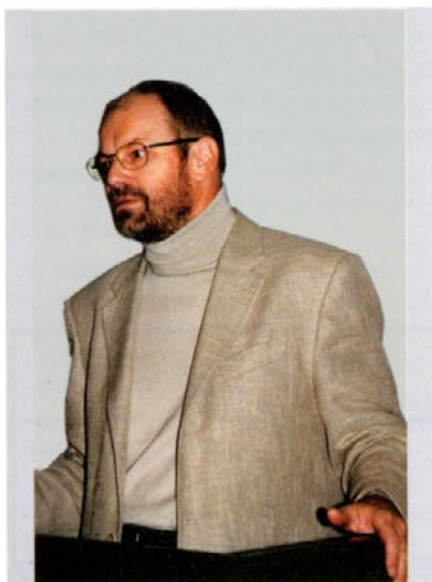
PROIZVODNJA SEPTEMBER 2001

OBRAT	PROIZVODNJA			+ VIŠEK na osn. nač.	- PRIMANJ. na mes. nač.	ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osn. nač.	mes. nač.	doseženo			na osn. nač.	na mes. nač.	
PRELOGE	180.000	180.000	166.680	-13.320	13.320	92,60	92,60	8.334
PESJE - ŠKALE	254.000	270.000	256.490	2.490	-13.510	100,98	95,00	12.850
PRIPRAVE	15.000	20.000	13.730	-1.270	-6.270	91,53	68,65	687
PREMOGOVNIK	449.000	470.000	436.900	-12.100	-33.100	97,31	92,96	21.845

Pridobivanje znanja o podjetništvu

28. september 2001 bo za poslovni sistem Premogovnik Velenje ostal pomemben datum. Na ta dan se je začela poslovna šola sistema, za katero je ideja o njeni organizaciji zorela dolgo časa, njeno realizacijo pa so pospešile potrebe prestrukturiranja premogovniške dejavnosti.

V poslovno šolo je vključenih 20 naših sodelavcev, strokovnjakov, ki so poleg tega v svoje time, ki jih vodijo, dodatno vključili še 38 svojih sodelavcev. Poslovna šola bo potekala ob petkih in sobotah enkrat na mesec predvidoma do konca februarja 2002 v prostorih Premogovnika Velenje. Za organizacijo šole skrbi Oddelek za izobraževanje Premogovnika Velenje, njena izvedba pa je v domeni predavateljev in sodelavcev CISEF-a, izobraževalnega centra Ekonomske fakultete pri Univerzi v Ljubljani.

Programski vodja poslovne šole je **dr. Maks Tajnikar** (na sliki zgoraj), predavatelj na Ekonomski fakulteti, ki je javnosti znan tudi kot nekdanji minister za malo gospodarstvo in minister za ekonomske odnose, pomembno vlogo pa je odigral tudi v začetni fazi razvoja podjetništva v Sloveniji in je soustanovitelj prve zasebne šole za podjetništvo. Od 1. oktobra letos je dekan Ekonomske fakultete.

Poslovna šola je sestavljena iz dveh programov: na eni strani je to delavnica za izdelavo poslovnih načrtov, na

drugi strani pa s p l o š n o izobraževanje o podjetništvu. Njeno organizacijo je vodstvo Premogovnika Velenje podprlo z namenom, da bi bil izpleten znanja, konkretnih idej, poslovnih načrtov čim večji. Namen poslovne šole je usposobiti udeležence za samostojno izdelavo poslovnih načrtov, izdelati poslovni načrt za določeno poslovno idejo ter usposobiti udeležence za uspešno vodenje v zgodnji fazi uresničevanja poslovnega načrta.

“Po svojih izkušnjah vem, da marsikaj od tega, o čemer se bomo pogovarjali in boste vi razmišljali, ne bo uresničenega. Zagotovo pa vam bo ostalo znanje o podjetništvu. Delavnice bodo velika priložnost za učenje poslovnih in tehničnih znanj in to bo pomembnejše od vsega drugega. To znanje boste nenazadnje lahko uporabljali pri svojem vsakdanjem delu,” je med drugim slušateljem uvodoma dejal dr. Tajnikar.

V imenu vodstva poslovnega sistema Premogovnik Velenje je udeležence pozdravil direktor Premogovnika Velenje **dr. Franc Žerdin**. Poudaril je, da je ideja o poslovni šoli zorela dolgo časa, njena izvedba pa naj bi pomagala strokovnim kadrom, ki so se s poslovno idejo prijavili v poslovno šolo, in članom timov, ki so jih za pomoč pri delu izbrali, pridobiti znanja za nadaljnjo prestrukturiranje poslovnega sistema. Vsem je zaželel uspešno in ustvarjalno delo.

Po uvodnih besedah je dr. Žerdin predstavil razvojno strategijo poslovnega

58 naših sodelavcev je pozorno prisluhnilo uvodnim predavanjem v poslovni šoli.

sistema Premogovnik Velenje. Poudaril je, da smo v podjetju v zadnjih 20 letih prepolovili število zaposlenih in zaradi zavestne odločitve, da ne bomo odpuščali delavcev, veliko dela in znanja vložili v prestrukturiranje podjetja. Podal je pregled stanja v slovenski energetiki, s poudarki na odpiranju trga električne energije v Sloveniji in Evropi in ukrepih, ki so za zagotavljanje konkurenčnosti slovenskega energetskega sistema privedli do oblikovanja več scenarijev in po enem od njih do ustanovitve holdinga Slovenske elektrarne.

“V poslovnem sistemu se moramo nujno prestrukturirati,” je dejal dr. Žerdin, “in poskrbeti za rast obsega poslovanja, rast dodane vrednosti na zaposlenega ter za rast števila delovnih mest. V poslovnem sistemu imamo veliko vseh virov: finančnih, materialnih, človeških, znanja in izkušenj ter veliko neizrabljenih možnosti.”

Kako vse te vire zbrati, uporabiti in njihov skupni rezultat prodati na trgu, bo udeležence učila poslovna šola. Poslovna šola bo končana v februarju 2002 in upajmo, da bo prinesla veliko novega, uporabnega znanja.

Diana Janežič

Ocena tveganja in izjava o varnosti

Premogovnik Velenje skuša svoje štiri strateške cilje potrditi tudi z mednarodno priznanimi standardi. Tako je za prvi strateški cilj pridobil certifikat kakovosti ISO 9001, za tretjega okoljski certifikat ISO 14001, drugega, ki govori o varnosti in humanosti pri delu, pa želi certificirati po sistemu OHSAS 18001 (z novim imenom EVQ). Vendar ga bo še pred tem uskladil z Zakonom o varnosti in zdravju.

Na to pot je podjetje usmeril že okoljski certifikat, ki poleg vplivov na okolje deloma obravnava tudi vplive na zdravje zaposlenih. Prav v času temeljite priprave na okoljski certifikat, poleti 1999, pa sta izšla tudi **Rudarski zakon** in **Zakon o varnosti in zdravju**. Rudarski zakon je napovedal podzakonski akt o varnosti pri delu, ki je s celotnim imenom "Pravilnik o vsebini in načinu izdelave splošnega akta o varnosti in zdravju pri delu, ki ga mora pred pričetkom del izdelati izvajalec rudarskih del", začel veljati 1. septembra 2001. Zakon o varnosti in zdravju pa je predpisal izdelavo ocene tveganja in izjave o varnosti za vsako delovno mesto v vsakem podjetju oziroma pri vsakem delodajalcu v Sloveniji.

Prvi rok za izdelavo ocene tveganja je bil sredina leta, nato pa so rok podaljšali do konca tega leta. V poslovnem sistemu Premogovnik Velenje so aktivnosti stekle s polno paro. Ocenje-

nih je bilo okoli 700 delovnih mest, pri tem delu pa je sodelovalo okoli 40 sodelavcev.

Ocena tveganja je bila pripravljena že konec junija. Plan projekta je predvideval izobraževanje ključnih kadrov pri izdelavi ocene tveganja, vanj pa je bila vključena tudi svetovalna institucija SIQ. "V Sloveniji na tem področju še nimamo izkušenj, zato smo se odločili za sodelovanje - predvsem za usmerjanje, izobraževanje in svetovanje - z zunanjo institucijo," je povedal tehnični direktor in vodja projekta mag. Marjan Kolenc. "Ta odločitev je bila dobra, saj so nam pomagali s primeri iz pilotnih projektov v nekaterih drugih podjetjih, poleg tega pa smo prevzeli predlagano metodologijo, izdelano na podlagi metodologije avstrijskih zavarovalnic.

Konec junija je bila naša ocena tveganja predana v pregled zdravnikom medicine dela. Ta pregled se je prav tako zaradi pomanjkanja prakse in izkušenj s tovrstnimi projekti precej zavlekel. Zdravniki bodo izdali mnenje o pokrivanju dejanskega stanja z opisanim, torej ali so korektno zajete vse nevarnosti za zdravje zaposlenih oziroma vsi vplivi na zdravje ljudi in ali so pravilno vrednoteni.

Če bo vse pravilno, bo izdano pozitivno mnenje, na osnovi katerega bo pripravljena izjava o varnosti, ki jo podpiše direktor podjetja in s tem potrjuje, da ima podjetje svoje postopke urejene na takšen način, da zagotavlja zaposlenim najvišji možni nivo varnosti," je pojasnil Kolenc.

V oceni tveganja so popisane vse nevarnosti za zdravje in ocenjen nivo tveganja pri posamezni nevarnosti. Z izdajo izjave o varnosti se podjetje tudi zavezuje, da bo področje varnosti in zdravja pri delu nenehno izboljševalo in odpravljalo nevarnosti oziroma jih

čim bolj zmanjševalo. Osnovni namen ocene tveganja je na eni strani zaščita delodajalca, saj ob zmanjševanju stopnje tveganja na posameznih delovnih mestih plačuje nižje zavarovalne premije, na drugi strani pa orodje zavarovalnicam, da lahko v posameznih škodnih primerih ocenijo krivdo bodisi delodajalca bodisi delavca.

Operativno je projekt vodila in realizirala Služba za varstvo pri delu. Njen vodja **Boris Potrč** je povedal: "SIQ je pregledal celotno dokumentacijo in bo izdal potrdilo o korektnosti upoštevanje predlagane metodologije. Precej težav pa je pri pregledu dokumentacije pri medicini dela. To je tudi zanje pilotna naloga. Veliko smo sodelovali, se posvetovali, veliko delovnih mest so si zdravniki v podjetju tudi ogledali. Pričakujem, da bomo njihovo mnenje dobili v oktobru.

Ko bomo združili mnenje zdravnikov medicine dela in SIQ, bomo dokumentacijo popravili ter za vodstvo podjetja pripravili poročilo s predlogom plana ukrepov za zmanjšanje tveganja. To poročilo bomo obravnavali na 5. poslovno-strateški konferenci. Poudarim naj še, da po zakonu nismo zavezani za takojšnjo odpravo največjih tveganj, temveč imamo za to časa 5 let in lahko v skladu s finančnimi možnostmi načrtujemo vsako leto postopno zmanjševanje tveganj."

Največje nevarnosti za zdravje v Premogovniku Velenje povzročajo plini in premogov prah. Na tem področju že teče razvojni projekt "Ekologija delovnega okolja", ki ga vodi Zdenko Lah. Na osnovi ugotovitev tega razvojnega projekta in strokovnih kriterijev iz poročila medicine dela bo mogoče določiti ukrepe, pri katerih koncentracijah plina je delo za delavce še varno.

Diana Janežič

Novi opisi del in nalog

Ob izdelavi ocene tveganja je bilo ugotovljeno, da sedanji opisi del in nalog ne ustrezajo dejanskemu delu na posameznih področjih. Izdan je bil službeni nalog in imenovana delovna skupina, vodi jo Stanko Prevalnik iz Oddelka za organizacijo in nagrajevanje, ki mora do 30. novembra pripraviti nove opise del in nalog na osnovi ocene tveganja.

"Vanjo so namreč bila vpisana tista dela, ki jih posamezniki na določenem delovnem mestu resnično opravljajo, vemo pa, da so bila zaradi več reorganizacij in drugih sprememb delovna mesta precej spremenjena, ukinjena, oblikovana nova. Ocenjujemo, da bo po novem v proizvodnem delu največ 156 delovnih mest ali manj, zdaj pa se nekatera podvajajo. Stanje bo tako bolj pregledno," je dejal Boris Potrč.

Vztrajajte pri svoji odlični ideji!

Porodi se vam ideja. Odlična. Enkratna. Premetavate jo po možganih in iščete napako, saj ne more biti res, da je tako dobra. Trikrat jo prespite. Zvečer je še boljša, zjutraj dovolj dobra. Nič ne pomaga. Treba jo je obelodaniti, saj vam ne da miru.

Sodelavci vas začudeno pogledajo, nekateri podprejo, drugi so skeptični, tretji že vidijo, kaj bodo ob morebitni uresničitvi vaše ideje morali spremeniti pri svojem delu, obnašanju, razmišljanju. Niso za to. Predpostavljajo že ob vaši najavi za pogovor z njim sumi, kaj prinašate. Novo idejo. Spet boste težili. Poslušajte vas, načeloma podpre, toda našteje kar nekaj razlogov, ki vašo idejo delajo vse manjšo, slabšo in vse težje uresničljivo.

Ampak ideja je dobra, vztraja glas v vaših mislih. In ste odločni, da jo boste privedli do uresničitve. Obrnete se na službo, ki s svojim nazivom in delom

podpira inovacijsko dejavnost, nove ideje. Prijavite idejo in tu so edini, ki vam prisluhnejo. Nobene ideje ne vržejo proč, nobene že v naprej ne obsodijo, da je slaba, nedodelana, neuresničljiva.

Si zamišljate, kako bi izgledal svet, če bi ljudje zavrgli idejo o računalnikih, ko je leta 1977 Ken Olsen, ustanovitelj in predsednik računalniške korporacije DEC izjavil: "Prav nobenega razloga ni, da bi katerikoli posameznik imel računalnik doma!"

Ali če bi se strinjali, ko je leta 1927, v času nemega filma, H. M. Warner,

Stanči Videmšek

ustanovitelj filmske družbe Warner Bros., dejal: "Kdo za vruga bi si sploh želel, da bi slišal igralce govoriti!"

Smešno, kajne! A svet se še danes vrti enako in v prvem hipu zavrača velike ideje in se posmehuje majhnim idejam, koristnim predlogom samo zato, ker bi njihova uresničitve spremenila ustaljene delovne in življenjske navade.

O tem ve veliko povedati tudi **Stanči Videmšek** iz Strojne službe jama - transport, strojni tehnik s 15-letnimi izkušnjami pri delu v Premogovniku Velenje v nekdanji Jamski mehanizaciji, v Klasirnici, pri Transportu. Danes je strojnik VDL. Idej mu ne manjka, a problem je v komunikaciji. "Veliko sem že predlagal, nekaj je bilo uresničenega, nekaj zavrženega. Pa je pri mnogih stvareh bilo treba vložiti le malo sredstev, dela, sprememba na bolje pa bi bila velika. Toda človek predlaga svojemu predpostavljenu, mine mesec, pa ni odgovora. Nihče ne pove, ali je bil predlog dober ali slab, nihče te ne povabi, da bi predlog predebatiral, morda kaj spremenil, pa bi bilo za obe strani dobro. Če ni odziva in se tako zgodi večkrat, te mine, da bi še kaj predlagal," pravi, a slednje ne velja zanj.

On vztraja. V zadnjem letu je podal štiri koristne predloge in en inovacijski predlog. Eden je realiziran in se uporablja, dva sta bila zavržena, eden se do nadaljnjega "zamrzne", eden zaradi dolgotrajnega postopka potrditve še čaka na pozitiven odgovor.

KAKO SE POGOVARJAMO IN KAKO SE RAZUMEMO

Kako je bil inovacijski predlog razumljen v oddelku za inovacijsko dejavnost

Kako ga je obravnaval konstrukcijski oddelok

Kako ga je projektant uporabil

Kako ga je proizvajalec izdelal

Kako ga uporablja uporabnik

Kaj je avtor inovacijskega predloga v resnici predlagal

Poglejmo, kateri njegov predlog se uporablja. Gre za vzpostavitev povezave za VDL na koti-43. Za izboljšanje delovne storilnosti in gospodarnosti poslovanja je predlagal montiranje pnevmatske kretnice na koncu nakladalne postaje in povezavo med dvema točkama nakladalno-razkladalne postaje, tako da bi VDL na tej koti lahko nemoteno vozila in dostavljala material. Dosedaj je namreč pripeljala material, čakala, da so se vse druge VDL umaknile, nato pa se po njihovi poti prazna vračala po naslednji tovor. Koristni predlog je bil izveden in se uporablja eno leto.

Kaj bo z drugimi koristnimi predlogi in idejami, ki jih je Stanči Videmšek že obdelal in predložil, pa še z vsemi tistimi, ki jih nosi v glavi? Vztrajal bo, posebej, ker ga v Službi za realizacijo poslovnih idej spodbujajo, podpirajo in vztrajno dajejo njegove predloge naprej tistim strokovnim službam, ki jih lahko privedejo do realizacije.

“Novo zamisel sprva obsodijo kot nesmiselno, nato zavrnejo kot nepomembno, dokler ne postane nekaj, kar vsi poznamo,” je izjavil William James in lahko se strinjamo z njim.

Diana Janežič

V razmislek

Ali bi bilo za vaše delo mogoče izdelati kakšno orodje ali celo stroj, ki bi vam olajšal delo?

Ali ste z garderobami zadovoljni? Kaj bi v njih spremenili?

Kaj bi izboljšali pri zaščitnih sredstvih?

Koliko zaščitnih sredstev ste letos zamenjali?

Kakšno je vaše delovno okolje? Kaj bi lahko storili, da bi si olajšali delo?

Kam odložite svoje orodje, ko prekinete ali končate delo? Potrebujete za to kakšno torbo, voziček?

Koliko okvar na svojem delovnem mestu odpravite sami in koliko vzdrževalci?

Kaj razumete pod besedo interdisciplinaren?

Ali imate v svojem delovnem okolju posebne posode, prostore za odlaganje posebnih vrst odpadkov?

Ali mečete v isti koš za smeti biološke in druge odpadke?

Razmislite o odgovorih na vprašanja. Če se vam porodi kakšna dobra ideja, obiščite v Službi za realizacijo poslovnih zamisli Petra Hudournika ali ga pokličite na telefon 21-06!

Naši projekti uspešno pridobivajo podporo

Ministrstvo za gospodarstvo je v Uradnem listu RS št. 54/01 29. junija objavilo razpis za spodbujanje povezovanja podjetij. Poslovni sistem Premogovnik Velenje je na razpisu sodeloval z dvema projektoma in enega od njiju je strokovna komisija potrdila.

V projektu Organiziranje tehnološko povezane verige ponudnikov gradbenih materialov in storitev sodelujejo naslednja podjetja in institucije: podjetje HTZ IP kot nosilec projekta, Premogovnik Velenje, Kamnolom Paka, Habit, Telekom Sistemi, PLP ter izobraževalno svetovalni instituciji CISEF, Center za strokovno izpopolnjevanje in svetovalno dejavnost Ekonomske fakultete v Ljubljani, in ITEO, Svetovanje iz Ljubljane.

Vsebina projekta je povezovanje dejavnosti v poslovnem sistemu na področju gradbeništva in industrije gradbenih materialov. Poglavitni strateški cilji, ki jih želimo doseči na poslovnem področju, težijo k pridobivanju novih prodajnih programov za nove skupine storitev in proizvodov, k pospešenemu razvoju gradbenih materialov in storitev, z osvajanjem novih tržnih niš in razširjanjem prodajnega tržišča. Vse skupaj pa je potrebno doseči v skupnem nastopu ter s povezovanjem vseh storitev in izdelkov za čimbolj popolno ponudbo kupcem.

Med aktivnostmi v projektu so priprava razvojnih smernic za poslovno področje, izdelava kataloga gradbenih materialov in storitev ter izobraževanje in usposabljanje v poslovni šoli za pripravo in izdelovanje tržnih načrtov, strategij in komunikacij. Močan poudarek je dan pripravi promocijskih aktivnosti, pridobivanju novih poslovnih stikov in širjenju poslovne mreže, uvajanju stalnega raziskovanja tržišč, spremljanja novosti ter neposrednemu prenosu znanja, tehnologij in opreme v naša podjetja. S povezovalnimi aktivnostmi, usmerjenimi navznoter k medsebojni krepitvi vključenih podjetij ter navzven s strateškim gledanjem na naše partnerje, naj bi projekt prinesel nove razsežnosti razvoja in rasti.

Ministrstvo povrne do 40 odstotkov izkazanih upravičenih stroškov pri projektu, ki jih mora pogodbeni partner dokazati s predloženimi računi oziroma drugimi dokazili o plačilih. Zadnji rok za dostavo zahtevkov za sofinanciranje s prilogami in zaključnim poročilom ministrstvu pa je 15. november 2001.

Uspešnost projekta je povezana z angažiranjem direktno in indirektno vključenih, saj je potrebno za sofinanciranje upravičenih stroškov izvesti kar nekaj dodatnih aktivnosti: ciljno spremljanje in zajemanje stroškov po delovnih nalogih, sprotno spremljanje izvajanja aktivnosti, usklajevanje različnih pristopov, vključenih v projekt, dosledno spremljanje aktivnosti, poročanje o opravljenih aktivnostih in pri tem nastalih stroških in druge.

Šele realizacija projekta pa nam bo dejansko pokazala, koliko se znamo v resnici pripraviti in prilagoditi zahtevam institucij, ki podpirajo in sofinancirajo (tudi) aktivnosti prestrukturiranja, postavljajo pa svoja pravila igre, ki jih je potrebno prevzeti.

Marijan Lipičnik

Pridobivanje in transport premoga

Aktivnosti pri realizaciji razvojnega projekta Pridobivanje in transport premoga so usmerjene k optimiranju vseh faz osnovnega proizvodnega procesa. Nosilec razvojnega projekta je mag. Marjan Kolenc, ki ima ob sebi obsežno projektno skupino.

V njej so mag. Marjan Hudej, Tomaž Kodrič, Vinko Kotnik, Matjaž Koželj, Marko Mavec, Marjan Orličnik, Božo Špegel in Bogomir Trebičnik. Cilj razvojnega projekta je, kot že rečeno, optimiranje vseh faz proizvodnega procesa in s tem zmanjševanje stroškov pridobivanja in transporta premoga ob zagotavljanju ustrezne varnosti in humanosti za zaposlene. Projekt je večleten, začel se je leta 2000, osnova za delo pri projektu pa so letni načrti posameznih področij.

Z dosedanjim razvojem odkopavanja premoga je Premogovnik Velenje prišel do visoke stopnje mehaniziranosti odkopnih delovišč. S strateškim načrtom Premogovnika Velenje so opredeljena odkopna polja in okvirni način odkopavanja na osnovi dosedanjih izkušenj in znanj. Okvirni koncepti odkopavanja in transporta premoga so določeni. Glede na to, da bo odkopavanje potekalo v treh delih jame, bo osnovna naloga razvoja na tem področju optimirati posamezne vplivne dejavnike. To so dejavniki s projektiavnega, tehnološkega, organizacijskega in ekonomskega področja.

Pri projektiranju so pomembni dolžina in višina odkopa, položaj v sloju in kurilnost premoga. Tehnološki dejavniki, ki vplivajo na proces pridobivanja premoga, so odkopna oprema, transportna oprema za odvoz premoga, infrastrukturna podpora, hidravlični vodi, oskrba z vodo in prezračevanje.

Med organizacijskimi dejavniki je treba več pozornosti posvetiti ka-

drovski zasedbi, potrebni obložitvi delovnih mest, tehnologiji dela, vodenju odkopov po smeri in višini, organizacijskim delom in osiromašitvi premoga pri pridobivanju. Ob vsem tem je treba preverjati ekonomske učinke posameznih aktivnosti.

“V letu dni je največ aktivnosti pri tem projektu teklo pri izboljšanju kontrole kvalitete premoga oziroma ugotavljanju njegovega osiromašenja,” je dejal vodja projekta mag. Kolenc. “Preizkušali smo napravo 'coalscan', ki omogoča ugotavljanje osiromašenja premoga iz odkopa, rezultati teh ugotovitev pa nam lahko pomagajo pri boljšem izkoristku sloja in nižanju stroškov. Napravo - avstralske izdelave - smo pred testiranjem v naših jamah morali prirediti za varno uporabo v metanski jami, zdaj pa jo moramo še certificirati, preden jo bomo, to naj bi bilo še letos, kupili. Te aktivnosti vodi Marko Mavec.”

Druga naloga v okviru projektne skupine, vodi pa jo Matjaž Koželj, je bilo določanje nivelmana odkopa. To pomeni mesečno določanje oziroma kontroliranje lokacije odkopa v prostoru, torej višino in širino odkopa, kot sta določeni s projektom. V prihodnje bodo ti podatki še pomembnejši, ker bodo dovoljene višine odkopov omejene.

Precej dela skupine je bilo namenjena tudi monitoringu odkopa, to pa je naloga, ki jo vodi Marjan Orličnik. Pred letom dni je bilo nabavljeno odkopno podporje, ki ima vgrajeno možnost spremljanja določenih podatkov - pritiski v sekcijah, globine zamika sekcij in druge - prek računal-

Mag. Marjan Kolenc

nikov na površini. To so predvsem podatki, ki so pomembni z varnostnega in tehnološkega vidika.

“Splošna naloga omenjene projektne skupine je tudi sodelovanje pri nakupu nove odkopne opreme, vendar je bilo letos tega malo, saj smo le v začetku leta kupili nov transporter,” je dejal mag. Kolenc. “Na področju transporta premoga nismo izvajali večjih aktivnosti. Večji projekt na tem področju je preusmeritev jamskega transporta premoga mimo objekta 300, vendar te aktivnosti vodijo v obratu Klasirnica, sam pa z njimi sodelujem. Čaka pa našo projektno skupino pomembna naloga v kratkem. Gre za pripravo ideje in nato projektne naloge za avtomatizacijo novega odvoza premoga.”

Bo pa projektna skupina za predstavitev in obravnavo na 5. poslovno-strateški konferenci pripravila predloge o novi organizaciji dela na odkopih. “Visoko zmogljiva odkopna oprema je povzročila, da ob rednem obratovanju treh tako opremljenih odkopov dajemo preveliko proizvodnjo premoga glede na njegovo porabo v TEŠ, poleg tega pa tem količinam ni ustrezno opremljen transport premoga.

Idej imamo več, vse pa so naravnane na optimiranje stroškov proizvodnje. Ob tem niso zanemarljivi tudi vplivi tako visoko produktivnega odkopavanja na ekologijo delovnega okolja, a s to problematiko se ukvarja druga projektna skupina, ki jo vodi Zdenko Lah,” je zaključil mag. Kolenc.

Diana Janežič

Odlomljeni kos hribine poškodoval tri rudarje

1. oktobra ob 8.10 se je v jami Preloge, na pripravski številki 22, na koti -43 zgodila skupinska delovna nezgoda. Pri sidranju proge za novo sedežnico se je s stropa odlomil večji kos hribine in poškodoval tri rudarje.

Poškodovanim so takoj nudili prvo pomoč, nakar so jih odpeljali v Zdravstveni center Velenje.

V nesreči so bili poškodovani **Jozo Aračič, Danilo Stankovič in Darko Kolarik**, vsi rudarji na pripravi. Darko Kolarik si je poškodoval prst na roki, zato so ga po pregledu v velenjskem zdravstvenem domu odpustili domov, druga dva sodelavca pa sta ostala na zdravljenju v celjski bolnišnici.

“Nesreča se je zgodila pri sidranju v nepodprtem delu proge,” je povedal tehnični direktor mag. Marjan Kolenc. “Velik kos hribine se je odlomil s stropa in najprej padel na ročico napredovalnega stroja, nato pa se odbil v enega od treh delavcev, ki so vrtali v strop. Delavci so dobili odrgnine po obrazu in telesu, en delavec pa je utrpel hujše poškodbe medenice. Vsi so bili pri zavesti. Ker se je nesreča zgodila dokaj blizu izhoda, so bili hitro na mestu nezgode reševalci, ki so nudili prvo pomoč in prenesli ponesrečena rudarja na površino. Eden od

udeležencev nesreče, Kolarik, je tudi pomagal pri reševanju.

Opravljanje dela v nepodprtem delu hribine spada med najbolj izpostavljenopravila v jami in zato rudarji pred tem poskrbijo za varnost, med drugim tudi obtrkajo hribino. Ali je bilo to izvedeno, bodo ugotovili rudarska inšpekcija Republike Slovenije in kriminalisti, ki smo jih o nezgodi takoj obvestili. Po prvih izjavah delavcev, ki so tudi bili na tem delovišču, so delavci izvedli vse predpisane ukrepe. Delovišče je bilo začasno ustavljeno, v drugi izmeni pa je delo potekalo normalno naprej,” je dejal mag. Kolenc.

Po podatkih Službe za varstvo pri delu se je v Premogovniku Velenje letos do 1. oktobra zgodilo 135 nezgod pri delu, omenjena pa je letos najtežja. Lani je bilo 179 nezgod, od tega je bila ena težja. Zadnja večja težja nesreča s tremi poškodovanimi rudarji se je zgodila leta 1994 ob stebrnem udaru v jami Pesje. /dj/

Deponija se polni, odkopi ustavljajo

Ugodne hidrološke razmere za pridobivanje električne energije v hidrocentralah in povečana količina premoga na deponiji so povzročili zmanjševanje odkopa v jamah Premogovnika Velenje. Dosedaj so bili v obratovanju trije odkopi, do konca leta pa bosta delala le dva.

Kot je povedal tehnični direktor mag. Marjan Kolenc, je mesečni načrt za september predvideval okoli 21.000 ton dnevne proizvodnje, medtem ko so v TE Šoštanj na dan porabili le tretjino te količine. Tako je deponija zelo narastla, na več kot 800.000 ton konec septembra, na več kot 400.000 ton premoga pa so narastle tudi naše zaloge premoga.

“Tako visoka deponija zahteva ukrepanje. Aktivnosti gredo v dveh smereh: za dodatno prodajo naših zalog premoga za proizvodnjo električne energije in za zmanjševanje proizvodnje in stroškov.

Dogovarjamo se za prodajo dodatnih 150.000 ton premoga za proizvodnjo 120 GWh električne energije, za 130.000 ton pa naj bi deponijo zmanjšali z manjšim odkopom. Vodstvo podjetja je sprejelo sklep, da do konca leta **spremenimo delovni načrt** in vključimo dodatne 80-odstotne dnine. Koliko jih bo do konca leta, še ni dokončno sprejeto, saj je odvisno od tega, koliko dodatnega premoga bomo lahko prodali in kaj se bo dogajalo na odkopih. Zaenkrat je sklenjeno, da bodo prosti petki v oktobru.

Odkopna fronta ostaja takšna, kot je po letnem načrtu. To pomeni normalno zaključevanje odkopa v južnem krilu jame Preloge, vključevanje odkopa v jami Pesje 15. oktobra in normalno obratovanje odkopa v jami Škale,” je povedal mag. Kolenc.

Mesto nezgode na pripravski številki 22; desno spodaj ob napredovalnem stroju kos odtrgane hribine

10 let pod imenom PLP

Les je z razvojem premogovništva tesno povezan. Brez njega bi si, posebej v preteklosti, težko predstavljali rudarjenje. Danes, ko je odkopavanje premoga v velenjskem premogovniku povsem mehanizirano in avtomatizirano, je potrebnega seveda mnogo manj lesa kot nekoč. Še vedno pa ga porabijo v jamah okoli 9000 m³ na leto.

Zaradi teh dejstev lahko današnje podjetje PLP, Lesna industrija, šteje svoja leta enako kot Premogovnik Velenje. Letos torej mineva 126 let lesne dejavnosti, priprave in predelave lesa, ki je bila v preteklosti organizirana različno, vendar je ves čas uspešno služila svojemu namenu. Danes z lesnimi izdelki oskrbujejo Premogovnik čedalje manj, zato pa iščejo svojo priložnost na trgu z novimi izdelki.

Zakaj pa PLP, Lesna industrija letos praznuje 10 let? Premogovnik Velenje je leta 1991 izločil nekatere dejavnosti iz svoje sestave in ustanovil hčerinska podjetja. Eno od teh je tudi PLP, Lesna industrija, katere osnovna naloga je bila pred 10 leti zagotavljanje potrebnih količin lesa in lesnih izdelkov za potrebe Premogovnika.

“Ustanovitev hčerinskega podjetja je bila prelomnica v lesni dejavnosti velenjskega premogovnika,” je prepričan direktor PLP **Mirko Zager**. “Leta 1991 je imela lesna dejavnost v svoji sestavi dva obrata: novejšega v Novih Prelogah in starejšega na starem Jašku. Leta 1996 smo se odločili za združitve vse dejavnosti na eni lokaciji in v Prelogah postavili vzporedno proizvodno linijo - širokolistno tračno žago, dotrajan obrat v Škalah pa opustili.

Druga prelomnica pa je leto 2000, ko smo, tako kot v drugih hčerinskih podjetjih, izdelali razvojni načrt do leta 2005. V njem smo zapisali preusmeritev proizvodnje iz primarne v sekundarno proizvodnjo, ki prinaša tudi večjo dodano vrednost.”

PLP je pred 10 leti zaposloval 62 delavcev v dveh obratih, danes pa jih je v podjetju 77. Konec leta 2002, ko bo omenjena investicija v novo linijo stekla s polno zmogljivostjo, naj bi jih bilo 84. To pomeni, da so odprli nekaj

Slovesnost v novih proizvodnih prostorih

novih delovnih mest, kar v današnjih časih ni zanemarljiv podatek.

Sedaj imajo v PLP dva profitna centra: v **Žagalnici** ostajajo proizvodni programi, ki so tekli že vsa leta. Ti programi so žagan les za potrebe Premogovnika in za druge stranke, decimirani elementi, ki so namenjeni predvsem izvozu v Italijo, nato ročaji za orodja, sidra za Premogovnik in drugi izdelki. V drugem profitnem centru **Laminati** pa teče nova proizvodnja lepljenih plošč in lamel. Ta proizvodni program bo nosilec razvoja PLP, Lesne industrije v prihodnjih letih.

V novo desetletje gredo samozavestni

V delovnih prostorih obrata Laminati je 21. septembra tekla tudi osrednja slovesnost ob 10. obletnici. Nanjo so zaposleni v PLP povabili svoje sodelavce iz Premogovnika Velenje in drugih hčerinskih podjetij ter svoje največje poslovne partnerje. K svečanosti dogodka so pripomogli pevci Rudarskega okteta pa tudi direktor podjetja **Mirko**

Zager, ki je v svojem govoru preletel pomembne dogodke preteklih 10 let.

Poudaril je, da so uspešna razvojna leta zasluga zaposlenih v podjetju in vodstva Premogovnika Velenje, ki je vizijo razvoja PLP vseskozi spodbujalo in podpiralo. “Nov proizvodni program lepljenih plošč in lamel nam daje dobro osnovo za prestrukturiranje podjetja in usmeritev na zunanje trge, čemur bo v prihodnjih letih namenjena večina proizvodnje in naporov zaposlenih v PLP. Naša vizija - postati najboljši v svoji dejavnosti v Sloveniji z lastno, prepoznavno blagovno znamko - se nam zato zdi bližja, kot bi si še pred dvema letoma lahko zamišljali. Samozavestni smo. Z današnjim dnem ne zaključujemo naših razvojnih načrtov, temveč bomo razvojno delovali vsaj tako intenzivno kot dosedaj. Na zalogi imamo še nekaj pomembnih razvojnih projektov. Imamo sposobne in usposobljene ljudi, ki jih bodo izpeljali,” je dejal Zager.

Nekaj spodbudnih besed in čestitk je zaposlenim v PLP v imenu vodstva Premogovnika Velenje povedal **dr. Milan**

Medved, direktor za razvojno področje. "PLP se z vsemi svojimi zaposlenimi, sredstvi in silami prilagaja tržnim zakonitostim. Podjetje je dober primer projekta, ki vodi k doseganju četrtega strateškega cilja Premogovnika Velenje - oblikovanju novih proizvodnih programov in ustvarjanju novih delovnih mest. Kot v prvih desetih letih človekovega razvoja, ste tudi v PLP ta leta prebolevali otroške bolezni in se tesno držali matere, jo prosili za pomoč in nasvete. To obdobje je bilo zelo pomembno. Prihodnjih 10 let boste odraščali, samostojnejši boste, zrelejši, se spogledovali s konkurenco, borili na trgu in rastle. Prepričan sem, da so vaše ambicije prav takšne in želim, da jih uresničite!"

V takšnem razpoloženju, polnem lepih želja in čestitk, so si gostje in zaposleni ogledovali še novo proizvodno linijo, popoldne pa so 10-letni jubilej proslavili pri Lukovi vili.

"To je dober proizvodni program."

Za uresničitev svojih smelih načrtov bodo v PLP potrebovali predane in ambiciozne zaposlene, polne energije in novih idej. V PLP so prepričani, da so takšni njihovi mladi sodelavci, ki so v glavnem zaposleni v novem obratu Laminati. Poslovanje obrata je prevzel **Boštjan Pušnik** (na sliki spodaj), v PLP zaposlen dobra tri leta, po poklicu lesarski tehnik, ki ob delu končuje višješolski študij. Ocenjuje, da si je to odgovorno funkcijo pridobil s svojim zagnanim delom. "To delo me zelo veseli. Proizvodnja dobro teče, obdobje, ko smo se morali priučiti novim strojem, jih spoznati in vpeljati, je minilo. Smo dokaj nov kolektiv, 12 nas je. To so večinoma mladi delavci, ki so končali šolanje v lesni stroki. Ti delajo

na ključnih mestih, imamo pa tudi nekaj pomočnikov, ki pri nas čakajo na zaposlitev v jami. Ujeli smo se in se dobro razumemo. Sem optimist. To je dober proizvodni program. Dela je ogromno, kupce imamo, dobili smo veliko naročilo za Francijo. Če bomo kvalitetno delali, kakor se trudimo, mislim, da ne bo težav," je optimist **Boštjan Pušnik**.

Poslovanje tega obrata je **Boštjanu Pušniku** predal **Friderik Grabner** (na sliki spodaj), ki je delal v lesnem obratu od leta 1969 in se bo konec oktobra upokojil. Izučil se je za mizarja in dve leti delal v jami, nato pa ves čas v lesni dejavnosti. V tem času je ob delu naredil tudi delovodsko šolo. Brez dvoma je lahko **Boštjanu Pušniku** v petih mesecih skupnega dela po odprtju nove proizvodne linije aprila letos predal tudi nekaj svojega bogatega znanja in izkušenj.

"V razvoj lesne dejavnosti v velenjskem premogovniku je bilo vloženih veliko sredstev, dela in znanja," je dejal **Grabner**. "Napredek je viden in sem zelo vesel, da je tako. Sem optimist glede delovanja novega obrata. Ta program je perspektiven, saj se lahko s temi stroji preusmerijo tudi v proizvodnjo drugačnih izdelkov, recimo za pohištveno industrijo, ne le sredic za Elanove smuči in borde.

Zadovoljen sem tudi, da so v obratu zaposlili mlade ljudi, sposobne, ki jim bo delo dajalo kruh in omogočalo osebni razvoj. Jaz se od podjetja sedaj poslavljam. Želim si zdravja, prav tako vsem svojim dosedanjim sodelavcem, njim pa seveda še tudi veliko uspehov pri delu," je sklenil **Grabner** in tako najbolje izrazil misli vseh, ki so proslavili 10 let podjetja PLP.

Diana Janežič

Inventura desetih let

- ✓ junij 1991 - vpis podjetja v sodni register: PLP, podjetje za proizvodnjo lesnih polproizvodov
- ✓ 1992 - sanacija žerjavne proge, nov viličar, remont polnojarmenika
- ✓ 1993 - proizvodnja sekancev, vlaganja v proizvodne prostore
- ✓ 1994 - nov proizvodni program decimiranih elementov in firz
- ✓ 1995 - investicijski program in začetek izgradnje trase širokolistne tračne žage, nabava strojev in prenos dejavnosti Mizarstva v PLP, nov viličar
- ✓ 1996 - začetek delovanja nove linije, opustitev obrata na jašku Škale
- ✓ 1997 - nov večnamenski nakladalnik in nov sekalni stroj, zamenjava dotrajane opreme
- ✓ 1998 - nov polnojarmenik
- ✓ 1999 - posodobitev programske in strojne opreme, nov robilnik, pridobitev certifikata kakovosti ISO 9001
- ✓ 2000 - razvojni načrt 2001-2005, preimenovanje v PLP, Lesna industrija
- ✓ 2001 - investicijski program in poslovni načrt lepljenih plošč, postavitev nove linije in obrata Laminati

Tudi Habit ima certifikat kakovosti

Med okoli 1100 slovenskih podjetij, ki imajo svoj proizvodni proces potrjen s certifikatom kakovosti, se je letos vpisal tudi Habit, d.o.o. V avgustu so zunanji presojevalci potrdili njegov sistem kakovosti s certifikatom ISO 9002. Listino so prejeli 26. septembra.

Na tako lep način so v Habitu obeležili tudi 10-letnico svojega delovanja. Slovesnosti v Vili Široko, ki sta jo glasbeno povzdignili pianistka Jerneja Grebenšek in violinistka Inga Ulokina z glasbene šole Fran Korun Koželjski Velenje, so se udeležili prav vsi zaposleni v Habitu - 14 jih je - in gostje iz Premogovnika Velenje.

Kot je dejal direktor Habita **Franc Slatinšek**, so prav vsi zaposleni tudi zaslužni, da je certifikat v hiši. "Certifikat, ki smo ga 'rojevali' skoraj dve leti, je spremenil način našega mišljenja, način delovanja in pristopa k delu in gotovo se bo to čez nekaj časa pri strankah poznalo v boljši kvaliteti dela. Zaposleni so pri tem delu pokazali veliko stopnjo pripadnosti podjetju. Postopek postavljanja sistema kakovosti smo ob svetovanju strokovnjakov opravili sami, pri tem veliko delali, a zdaj to področje poznamo in samo tako bomo lahko sistem kakovosti izvajali," je prepričan Slatinšek.

Direktor Habita je bil tudi osrednji govornik na slovesnosti in med drugim je poudaril poslovno vizijo in cilje podjetja, ko je dejal: "Habit je od leta 1991 hčerinsko podjetje v 100-odstotni lasti Premogovnika Velenje in je registrirano za upravljanje s stanovanji. Je največji ponudnik storitev upravljanja z nepremičninami v Šaleški dolini. Njegov tržni delež na tem območju je danes 47-odstoten. Politika podjetja temelji na poštenosti, vestnosti, strokovnosti in spoštovanju dobrih poslovnih običajev. Podjetje Habit želi postati najboljši in največji ponudnik storitev upravljanja s stanovanji in nepremičninami v Šaleško-savinjski in Koroški regiji.

Poslanstvo svojega podjetja vidimo zaposleni v skrbi za normalno delovanje objektov, to je skupnih prostorov v njem, delov in naprav, v urejenosti objektov, ki jih upravljamo, v posredovanju v prometu z nepremičninami ter

v urejevanju stanovanjske problematike v svojem okolju.

Podjetje Habit je registrirano za upravljanje z nepremičninami, za promet z nepremičninami, organizacijo in posredovanje pri gradnji, rekonstrukciji, adaptaciji in popravilih gospodarskih, stanovanjskih in drugih stavb ter za napeljavo, popravila in vzdrževanje gradbenih instalacij. Organiziramo in posredujemo tudi pri zaključnih in obrtnih delih v gradbeništvu ter pri urejanju in vzdrževanju zelenic stanovanjskih skupnosti. Upravljanje z objekti predstavlja za Habit vodilni program, saj z njim pridobimo 70 odstotkov celotnega prihodka, okrepiti pa se želimo zlasti na področju prometa z nepremičninami."

V imenu matere, Premogovnika Velenje, je zaposlenim v Habitu čestital direktor za kadrovske splošno področje **Janko Lukner** in poudaril pomen razvoja hčerinskih podjetij, od katerih imajo danes že tri - ERICo, PLP in Habit - certificirane sisteme kakovosti. Vsa hčerinska podjetja danes zaposlujejo 1100 delavcev in 50 odstotkov svojih poslov opravijo za kupce izven matičnega podjetja. Tako se v pravo smer razvija osnovni namen ustanovitve hčerinskih podjetij, s čimer je Premogovnik Velenje začel pred 10 leti.

"Habit največji delež poslov med vsemi hčerinskimi podjetji opravi za kupce izven poslovnega sistema. To mu je deloma omogočil tudi stanovanjski zakon, vendar so v podjetju v pogojih hude konkurence na svojem področju tudi sami veliko naredili za uspešen

Listino, ki potrjuje pridobitev certifikata, je direktorju Habita Francu Slatinšku izročil Igor Likar (na desni).

obstoj in razvoj podjetja," je dejal Lukner.

Listino, ki potrjuje pridobitev certifikata, je direktorju Habita Francu Slatinšku izročil direktor Slovenskega inštituta za kakovost in meroslovje **Igor Likar**. Ob čestitkah zaposlenim v Habitu je poudaril, da so s pridobitvijo certifikata zdaj bolj na očeh javnosti, ki bo presojala opravljanje storitev in zahtevala od zaposlenih v Habitu kakovostne storitve.

"Potrdilo o certifikatu pomeni, da obvladujete svoj proizvodni proces v skladu s standardi ISO 9002. Med sodelovanjem z vami sem spoznal, da ste zelo resno pristopili k nalogi, svoje poslovne procese ste korektno popisali, definirali nosilce posameznih procesov, si nastavili meritve zadovoljstva kupcev in zatrjujete, da jih boste izvajali.

Imate jasno vizijo, politiko kakovosti in predanost vodstva in zaposlenih načelom kakovosti. Podjetje, ki se javno izpostavlja z načeli kakovosti, do strank nastopa odgovorno. Stopili ste na pot kakovosti in ta mora postati način vašega vsakdanjega dela," je sodelavcem Habita sporočil Igor Likar.

Diana Janežič

Nove smernice razvoja Telkoma

V podjetju Telkom sistemi, d.o.o. smo se odločili začrtati nove smernice razvoja in stopiti v svet sodobnih komunikacij. Že nekaj časa se ubadamo s problemom delovanja telefonske centrale ISKRA SI 2000/020, ki je že precej v letih (tehnološko in tudi sicer), rezervnih delov za to vrsto telefonske centrale pa ni več na tržišču.

Telefonska centrala ISKRA SI 2000/020 je bila dobavljena spomladi leta 1985. Delovanje centrale je bilo, razen nekaj manjših okvar, do leta 1998 zelo dobro. V letu 1998 pa so se začele pojavljati večje napake, ki smo jih z različnimi posegi v centralo vse težje odpravljali. Od leta 2000 pa je bilo stanje še slabše, saj rezervnih delov ni možno več dobaviti.

Zaradi teh problemov in zaradi potreb po posodobitvi telekomunikacijskih storitev smo se odločili za nabavo nove sodobne digitalne telefonske centrale ISKRA 2000/VEGA, ki je več kot le telefonska centrala, saj omogoča nove načine komunikacij, ki jih doslej nismo poznali ali si jih nismo mogli privoščiti. Novo centralo bomo vključili v omrežje v prostem tednu konec oktobra.

S tem bo konec težav, ki so spremljale tako uporabnike telefonske centrale kot nas, ki smo skrbeli za delovanje telefonske centrale. Nova sodobna centrala pa bo podpirala tudi naša nova razvojna prizadevanja, to je vstop v svet sodobnih komunikacij.

Kot temelj, na katerem bomo gradili, bo najprej dovolj kvalitetna povezava v svetovna hrbtenična omrežja interneta. Dejstvo je, da je omrežje interneta dovolj trden temelj sodobnih digitalnih komunikacij. Postati želimo vodilni ponudnik storitev interneta v regiji za poslovne uporabnike. Prepričani smo, da je na področju kvalitetnih storitev interneta v Šaleški dolini do sedaj zevala velika tržna praznina.

Internet kot medij prihodnosti pa prinaša s seboj številne nove priložnosti.

Tako smo si že na začetku zastavili cilj postati operater internetne telefonije. Podjetjem in posameznikom bomo omogočali tudi več kot 50-odstotne prihranke pri klicih v tujino, pri čemer bo kvaliteta storitve ostala na enakem nivoju kot pri klasični telefoniji, možne pa bodo vedno nove in nove storitve.

Virtualna navidezna omrežja, ki predstavljajo v tem času pravi boom na telekomunikacijskem področju, so naše naslednje poslanstvo. Podjetja so tradicionalno dostopala do svojih oddaljenih lokacij z uporabo najetih vodov. Z uporabo interneta in najnovejših tehnologij enkripcije in tuneliranja lahko ponudimo tovrstnim podjetjem varne in dovolj zmogljive povezave med vsemi lokacijami za desetino stroškov, ki bi jih sicer imela.

Miro Sitar

telkom
sistemi d.o.o.
v e l e n j e

V nakup vam ponujamo

razne telefonske aparate in opremo.

Zaposlenim v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje omogočamo obročno plačilo prek osebnih dohodkov.

V OKTOBRU VAM PONUJAMO UGODEN NAKUP

MOBILNIH TELEFONOV

ERICSSON T29s in

ERICSSON T39m

Ponujamo vam:

GSM telefonske aparate, mobi pakete, mobi kartice, brezvrvične telefonske aparate Siemens, navadne telefonske aparate različnih proizvajalcev, dodatno opremo za GSM aparate, servisiranje telefonskih aparatov.

Vabimo vas, da nas obiščete v poslovnih prostorih v Kersnikovi 13 v Velenju. Lahko pa nas tudi pokličete na telefonsko številko 58-72-400 ali na interno številko 22-00.

Srečno!

Še potrebujejo dobre kadre

Spomladi je bil za pomočnika direktorja HTZ I.P. imenovan Damijan Kanduti, univ. dipl. inž. strojništva.

Damijan Kanduti

Prevezel je veliko novih

delovnih nalog, odgovornih in zahtevnih, vse s ciljem, da bi se podjetje razvijalo, dobro poslovalo, rastlo. Za to bo še potrebovalo dobre kadre in teh se v HTZ I.P. ne branijo.

Rudar: "Imenovani ste bili za pomočnika direktorja HTZ I.P., to je na funkcijo, ki je ni bilo prej. Kakšno delovno mesto je to, kakšne so vaše naloge in odgovornosti?"

Kanduti: "Delovno mesto pomočnika direktorja HTZ I.P. je novo delovno mesto, ki z ustanovitvijo podjetja v letu 2000 ni bilo vzpostavljeno. Tako kot se podjetje razvija, se kažejo tudi potrebe po ustrezni organiziranosti, ki za sabo potegnejo tudi spremembe delovnih mest."

Naloge pomočnika direktorja HTZ I.P. in s tem seveda moje naloge so povezane z usmerjanjem in usklajevanjem proizvodnje, uvajanjem razvoja, vodenjem investicij, uvajanjem kakovosti, smotrnim upravljanjem premoženja podjetja, kreiranjem investicijskega in poslovnega razvoja podjetja. Zaradi upoštevanja rudarske regulative zajemajo tudi opravljanje nalog tehničnega vodje podjetja in seveda druge naloge po navodilih in pooblastilih direktorja."

Rudar: "Tudi sicer se je HTZ I.P. kadrovsko okrepil. Je to pokazatelj širitve programov izdelkov in storitev na zunanja tržišča oziroma preveritve programov nasploh?"

Kanduti: "Podjetje HTZ I.P. se je v letu 2000 in nekaj tudi letos deloma kadrovsko okrepilo, to pa pomeni, da bodo v smislu vzpostavljanja vseh po-

trebnih funkcij, povezanih z učinkovitim poslovanjem podjetja, še naprej potrebe po dobrih kadrih. S tem mislim na funkcije, povezane z učinkovito prodajo, prodajnim inženiringom, razvojem, kakovostjo, specifičnimi novimi programi in tako naprej."

Podjetje HTZ se mora razvijati naprej tako, da vzpostavlja nove programe, s katerimi bo možno tržiti izven Premogovnika Velenje. Tako kot bo postopno realizacija za Premogovnik Velenje upadala, mora podjetje tržiti na zunanjih programih. Zaradi tega morajo biti novi programi, povezani z zunanjo realizacijo, takšni, da ustvarjajo ustrezno donosnost. Na osnovi ustrezne spremljave in analiz je zanje potrebno izoblikovati tudi ustrezne kazalce uspešnosti, ki bodo vodilo hitrega in uspešnega ukrepanja. V podjetju smo pričeli s projektom analiziranja vzpostavljenih programov in vzpostavljanjem ustreznih kazalcev uspešnosti, ki bo v kratkem času pokazala realno sliko teh programov. To lahko imenujemo tudi prevetritev zunanjih programov."

Rudar: "Kako je podjetje poslovalo v prvem polletju leta?"

Kanduti: "Podjetje HTZ I.P. je v prvem polletju letošnjega leta poslovalo s prek 2,15 milijarde tolarjev prihodka, kar predstavlja 13,1-odstotno rast glede na enako obdobje v lanskem

letu, vendar so bili odhodki nekoliko višji in je tako izkazana izguba 89 milijonov tolarjev."

Tudi zunanja realizacija je višja od realizacije, dosežene v enakem obdobju lanskega leta, in sicer za 14,5 odstotka, kar predstavlja 155 milijonov tolarjev, ne dosega pa planirane za leto 2001."

Ocena poslovanja za leto 2001, ki je bila opravljena v začetku avgusta, nakazuje pri obstoječem načinu poslovanja povečevanje izgube do konca leta."

Zaradi tega smo pričeli na osnovi poglobljenih analiz vzrokov s takojšnjimi ukrepi zniževanja stroškov materiala in storitev in iskanja rešitev za povečevanje zunanje realizacije."

Poslovanje hčerinskih družb v prvem polletju letošnjega leta je bilo predstavljeno na kolegiju direktorjev poslovnega sistema Premogovnik Velenje v avgustu. Zaradi izkazovanja izgube v prvem polletju in tudi ocene izgube do konca leta je prišlo do odločitve, da se na osnovi vseh potrebnih analiz pripravi sklop ukrepov (program za sanacijo) za izboljšanje poslovanja HTZ I.P."

Sklop ukrepov mora biti seveda takšen, da pokrijemo izkazano izgubo v letu 2001, in takšen, da bo poslovanje v naslednjih letih pozitivno. Pred nami je zahtevna naloga, povezana z

V hali remonta 3 poteka več del: vozna enota V2, pripravljena v komori za barvanje...

...varjenje veznega elementa nadstrešnice za sortiranje in čiščenje lokov...

.... obločni rezalnik ESAB med delom

Analize našega poslovanja nakazujejo ključno problematiko, povezano z negativnim poslovanjem podjetja v prvi polovici letošnjega leta. Zaradi te problematike smo izoblikovali ukrepe nadaljnjega dela. Predvsem bo šlo za:

- ✓ iskanje novih programov v vseh profitnih centrih (PC) in enotah podjetja, povezanih v nekaj letih z več sto delovnimi mesti,
- ✓ jasnejšo in realnejšo postavitev eksternih programov (razvijati in širiti le donosne programe),
- ✓ uvedbo podrobne spremljave eksternih programov z definicijo kazalnikov uspešnosti,
- ✓ vzpostavitev prodaje, prodajnega inženiringa ter poslovne logistike,
- ✓ vzpostavitev marketinškega koncepta za celotno podjetje,
- ✓ vzpostavitev razvoja in z njim povezanih funkcij vpeljave proizvodov in tehnologij v proizvodnjo,
- ✓ standardizacijo in racionalizacijo poslovanja in ustrezno povezovanje in združevanje dejavnosti znotraj podjetja,
- ✓ širitev povezovanja podjetja navzven,
- ✓ vzpostavljanje projektnega managementa v podjetju,
- ✓ uveljavitev ustreznih cen proizvodov in storitev,
- ✓ prioritarno usmerjati investicije v nove programe na področju zunanje realizacije,
- ✓ dvig nivoja kakovosti v podjetju in pridobivanje ustreznih standardov,
- ✓ izoblikovanje strategiji in ciljem v podjetju prilagojen sistem plač vzpodbud, nagrad..."

Rudar: "Kakšni so vaši osebni načrti?"

Kanduti: "Glede na to, da sem po štirih letih tehničnega vodenja Strojne službe - jama in zadnje leto tudi jamskega transporta z veseljem sprejel to delovno mesto, ki je povezano z velikim obsegom dela in precejšnjo odgovornostjo, so to moji novi izzivi.

Zavzemal se bom za prijetno organizacijsko kulturo HTZ I.P., ki enostavno pomeni izgradnjo ustreznega sodelovanja vseh zaposlenih, dobro preglednost podjetja na vseh nivojih poslovanja, ustrezno kakovost, produktivnost, inovativnost in še kaj bi lahko naštel. Seveda pa ne smem pozabiti najvažnejšega, usmerjenosti k ustrezni donosnosti podjetja (dobičku), dobrim rezultatom poslovanja in nazadnje h kupcem."

Diana Janežič

izboljšanjem stanja poslovanja, v njej pa bo potrebno sodelovanje vseh v podjetju.

Konec septembra smo zaključili pripravo osnutka programa za izboljšanje stanja, ki bo posredovan upravi Premogovnika Velenje. Usklajevanja in popravki bodo zaključeni do konca oktobra, program pa bo potrjen na

strateški konferenci poslovnega sistema Premogovnik Velenje novembra letos.

Na osnovi programa za izboljšanje stanja bo treba v oktobru pripraviti tudi delovni načrt našega podjetja za leto 2002 in, če bo potrebno, ustrezno korigirati razvojni načrt podjetja, ki je izdelan do leta 2005.

Izobraževanje - gibalo razvoja

Kako smo se izobraževali v septembru?

V avgustu in septembru smo izvedli podpis **pogodb o kadrovski štipendiji** za dijake in študente, katerim smo podelili kadrovske štipendije za šolsko leto 2001/2002 na osnovi Razpisa kadrovskih štipendij. Razpisali smo 58 kadrovskih štipendij v rudarski, strojni in elektro usmeritvi, podelili pa smo jih 57.

V juliju, avgustu in del septembra smo skupaj z obratom Praktično izobraževanje organizirali eno- ali večmesečno **obvezno prakso** za 17 študentov univerzitetnega in visokošolskega študijskega programa rudarske, strojne, elektrotehnične, ekonomske in družboslovne smeri ter za 10 študentov Rudarsko-geološko-naftne fakultete iz Zagreba.

24. septembra smo začeli z nizom **učnih delavnic za inštruktorje pripravištva** v proizvodnih obratih. Sodelavcem, ki neposredno delajo s pripravniki na deloviščih, želimo posredovati znanja, ki so potrebna za strokovno in učinkovito izvajanje procesa pripravištva. Spregovorili smo o pomenu varnega dela s pripravniki, o osebnostnih lastnostih pripravnikov, o vlogi inštruktorjev v procesu pripravištva ter o vsebinah praktičnega pouka in uvaljalnih dni. Izobraževanje so izvedli Milena Ahtik, Boris Potrč, Lojze Kos in Alenka Verbič. Prve delavnice se je udeležilo 18 inštruktorjev pripravištva s Priprav, ki so v prijetnem in sproščnem ozračju z aktivno udeležbo, predvsem z bogatimi izkušnjami in z veliko mero pripravljenosti na sodelovanje, sodelovali ponedeljkovo dopoldne.

Na področju izobraževanja za kakovost po standardu ISO 9001 je bilo v septembru organizirano **izobraževanje za notranje presojevalce** - "Novi standard ISO 9001:2000". Seminar je vodil Jernej Potočnik, registrirani presojevalec sistemov vodenja kakovosti in zunanji sodelavec SIQ na področju izobraževanja. Izobraževanja, ki je bilo namenjeno notranjim presojevalcem in nekaterim vodjem, se je udeležilo skupaj 27 sodelavcev poslovnega sistema Premogovnik Velenje; 23 sodelavcev Premogovnika Velenje in 4 sodelavci hčerinskih podjetij. Organizirali smo tudi dvodnevno izobraževanje za nove notranje presojevalce - seminar "Notranja presoja", kjer so si pridobili znanje za presojo po standardu ISO 9001 in ob koncu izobraževanja vsi uspešno opravili izpit. Seminar je prav tako vodil Jernej Potočnik, del predavanj pa je potekal v obliki delavnice. Prisotnih je bilo 16 sodelavcev Premogovnika Velenje.

28. septembra smo pričeli s **Poslovno šolo** Poslovnega sistema Premogovnik Velenje in s tem uresničili sklep strateške konference. Prvega modula se je udeležilo 20 udeležencev poslovne šole in 35 članov njihovih teamov. Udeleženci so z delom nadaljevali tudi v soboto dopoldne. Več o dogodku preberite v posebnem članku.

Aca Poles, Alenka Verbič, Marica Močilnik, Natalija Lah

Prihaja novi standard ISO 9000:2000

"Biti ali ne biti - kakovosten!" To danes sploh ni več vprašanje. Nujno je načrtovati in delati kakovostno ter ustvarjati kakovostne izdelke. Premogovnik Velenje je na pot uvajanja sistemov kakovosti stopil leta 1996 in čez dve leti pridobil certifikat kakovosti ISO 9000 za proces pridobivanja premoga ter leta 2000 še certifikat ISO 14000 za ravnanje z okoljem. Razvoj pa gre naprej.

Standardi ISO se spreminjajo približno vsakih pet let. To je tudi v duhu, ki ga najbolj zvesto propagirajo: nenehno napredovanje, izboljševanje. Konec leta 2000 je stopila v veljavo nova skupina standardov ISO 9000 z oznako 2000, ki je nadgradnja standarda ISO 9000 iz leta 1994.

Zahtevajo **izvajanje sistema vodenja kakovosti ter nenehno izboljševanje njegove učinkovitosti**. Posebej opozarjajo, da naj podjetje ohrani vse iste principe delovanja sistema, ki preprečujejo napake oziroma jih omogočajo hitro ugotoviti. Novi standard namreč ni namenjen povečevanju kontrole končnega izdelka, temveč kontroli in analizi celotnega postopka, ki načrtuje, izvaja in preverja proizvodni proces.

Nova verzija standarda je enotna za vse zahteve (torej odpravlja delitev na standarde za različna področja delovanja organizacij), organizacija pa si ga lahko "prikroji" glede na svoje posebnosti, posebej pri realizaciji proizvodov. Največ poudarka daje stalnemu izboljševanju, o čemer mora pričati tudi dokumentacija, trdni navezavnosti na odjemalca, bolj pa je tudi združljiv s standardi ISO 14000.

In kaj za podjetje, ki že ima certificiran sistem kakovosti, kot je Premogovnik Velenje, pomeni nov standard? Preprosto: seznaniti se mora z novim standardom ter začeti upoštevati in vključevati njegove zahteve, med katere mora v največji možni meri vnesti značilnosti podjetja. Z zahtevami novega standarda mora seznaniti čim večji krog zaposlenih ter uskladiti dokumentacijo sistema vodenja kakovosti z novim standardom.

V Premogovniku Velenje je oddelek izobraževanja v septembru pripravil seminar za notranje presojevalce in vodje poslovnega sistema. Na njem jih je Jernej Potočnik, registrirani presojevalec sistemov vodenja kakovosti in zunanji sodelavec SIQ na področju izobraževanja, seznanil z razvojem standardov ISO, z novostmi in zahtevami novega standarda ter s prehodom na zahteve novega standarda ISO 9000:2000.

Prehodno obdobje za vzpostavitev sistema kakovosti po novem standardu je do konca leta 2003, zato se bo dela treba lotiti kar takoj. (DJ)

Recesija rudarstva v Evropi

Količine odkopanega premoga se zmanjšujejo, premogovnike zapirajo, za pridobivanje električne energije izrabljajo druge energetske vire, proizvajalci rudarske opreme se združujejo.

Da je v Evropi recesija premogovništva, potrjujejo tudi sejmi rudarske opreme, ki niso več tako veliki, specializirani kot nekoč. Razstavljalci jih izrabljajo bolj za srečanja s poslovnimi partnerji, starimi znanci kot za predstavljanje novosti.

Takšno izkušnjo ima tudi delegacija Premogovnika Velenje, ki je v začetku septembra obiskala sejem rudarske opreme v Katowicach na Poljskem. "Še lani je bil to izključno sejem rudarske opreme, postavljen na odlični lokaciji sredi mesta.

Letos so ga postavili na uradno sejmišče nekaj kilometrov izven Katowic in mu pridružili še dve veji industrije: kemijsko tehnologijo in gradbeništvo. Del, ki je predstavljal rudarstvo, pa je bil veliko skromnejši kot še lani," je prve vtise povedal **Zdenko Lah**, svetovalec direktorja.

"Še lani je bilo na sejmu veliko razstavljenih rudarske opreme vzhodnoevropskih držav, predvsem s Poljske, ki je bila pomembna proizvajalka, medtem ko so se Rusi s sejmišč umaknili že v preteklih letih. Razstavljeni so bili kompleti sekcij, kombajni in transporterji v funkcionalni izvedbi, torej v delovanju.

Nas iz Premogovnika Velenje je pri teh strojih doslej predvsem zanimala primerjava z zahodnoevropsko proizvodnjo tovrstne opreme, na katero smo se že dolgo nazaj orientirali. Med pridobivanjem ponudb za konkretno opremo smo namreč vedno dobili tudi kakšno od vzhodnoevropskih proizvajalcev. Vendar so tehnološke analize pokazale, da so ti proizvajalci še premalo razviti, da bi njihova oprema zadostovala našim zahtevam po varnosti, vzdržljivosti in zahtevam različnih standardov," je dodal Lah.

Rudarska dejavnost upada tudi zato, ker jo postavljajo popolnoma na ekonomske odnose med ponudniki in po-

rabniki premoga. Tipičen primer je Poljska, prav območje Katowic, kjer je bilo pred leti na desetine premogovnikov, danes pa jih obratuje le še nekaj najbolj rentabilnih. S tem se tudi zmanjšuje trg za proizvajalce rudarske opreme in ti se združujejo. Med vodilnimi so Nemci in Angleži, ki so pokupili veliko manjših proizvodnih obratov, imajo pa domala stalne kupce rudarske opreme. Tako ima tudi Premogovnik Velenje za posamezne dele rudarske opreme že več let iste dobavitelje.

Na letošnjem sejmu v Katowicach proizvajalcev iz vzhodne Evrope skorajda ni bilo, drugi pa so v glavnem prišli le s propagandnim materialom in nastopili z marketinškim in ne strokovnim osebjem.

Premogovnik Velenje je v sodelovanju z Gorenjem GTI, nemškim podjetjem HUT in ukrajinskim proizvajalcem napredovalnih strojev sklenil na sejmu predstaviti napredovalne stroje, ki smo jih dodelali v Premogovniku Velenje. Lah je razložil: "Od treh kupljenih strojev smo enega obdržali mi, dva pa prodali v RTH Trbovlje. Podjetje HUT je dostavilo strojni del napredovalnega stroja, z elektro delom, izdelanim v Bartec Varnost Zagorje, ki ustreza vsem standardom in zahtevam, pa so jih opremili v delavnicah IP HTZ.

Enega od teh strojev smo želeli predstaviti v Katowicach, tudi kot rezultat mednarodnega sodelovanja. Vendar nam to ni uspelo, saj so v podjetju HUT hoteli razstaviti le osnovni model

Sejmi so tudi priložnost za srečanje s poslovnimi partnerji

stroja, ne pa dopolnjenega z našim delom. S tem se nismo strinjali, saj bi to močno okrnilo izgled in funkcionalnost stroja."

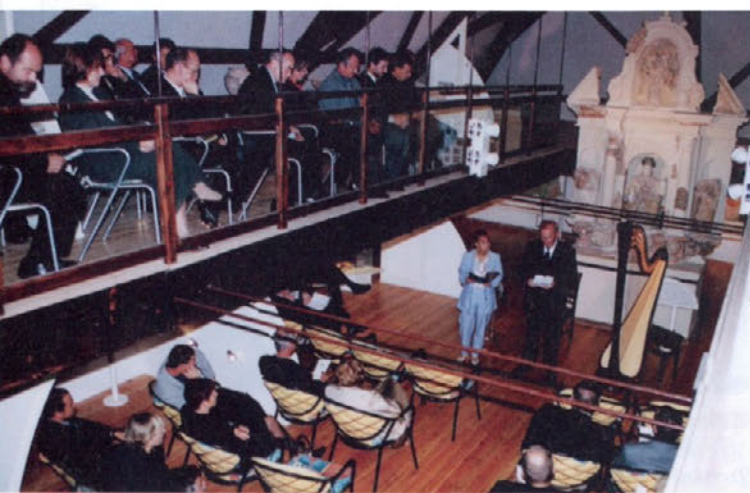
Tako je katoviški sejem letos dal Velenjčanom predvsem globalni pogled v stanje na rudarskem področju in jih prepričal, da se nanj ne splača več hoditi. "Pa saj to ni nič čudnega," ugotavlja Lah. "Včasih je bil eden največjih sejmov v Düseldorfu v Nemčiji, pa ga že od začetka 90. let ni več. Ponovno so ga skušali obuditi pred tremi leti, a ni šlo. Drugi veliki sejem rudarske opreme je bil v Birminghamu v Angliji, kar je tipično, saj so v Angliji in Nemčiji največji proizvajalci rudarske opreme. Nekateri imajo svoja podjetja tudi drugod po svetu, tako da tudi veliki premogovniki na drugih celinah uporabljajo evropsko rudarsko opremo."

Kupcem opreme torej preostaja vzdrževanje korektnih odnosov z dobavitelji in sodelovanje z njimi z vključevanjem novih znanj in pridobljenih izkušenj.

Diana Janežič

12. srečanje poslovnih partnerjev

Društvo inženirjev in tehnikov Premogovnika Velenje je med 13. in 15. septembrom pripravilo 12. tradicionalno srečanje poslovnih partnerjev, ki se je začelo z izletom na Kozjansko, sklenilo pa v soboto s teniškim turnirjem DIT 2001. V petek zvečer so za poslovne partnerje, ki so tokrat prišli iz Nemčije, Anglije, Češke, Francije, Hrvaške in, seveda, Slovenije pripravili svečan sprejem s koncertom na Velenjskem gradu.

Premogovnik Velenje tudi vnaprej pričakuje podporo in korektno sodelovanje poslovnih partnerjev, je poudaril dr. Žerdin.

Za vedro razpoloženje so jim ob prihodu na Velenjski grad nekaj pesmi zapeli člani Rudarskega okteta, v koncertnem delu pa sta nastopila Tina Žerdin, redna študentka V. semestra glasbene smeri harfe na Univerzi za glasbo na Dunaju, in Primož Kranjc, študent na Univerzi za glasbo in upodabljačo umetnost v Gradcu, smer harmonika.

Goste sta pozdravila mag. Marjan Hudej, predsednik DIT-a, in dr. Franc Žerdin, direktor Premogovnika Velenje. Dr. Žerdin je poudaril prelomni trenutek za slovensko energetiko ob odpiranju trga z električno energijo ter ob ustanovitvi holdinga Slovenske elektrarne: "Veliko let smo se v našem podjetju pripravljali na ta, za nas izjemno pomemben trenutek, mnogo let smo v ta namen posvečali veliko pozornosti prestrukturiranju družbe, izločanju dejavnosti, ki niso neposredno povezane s pridobivanjem premoga, dvigovanju tehničnega in varnostnega nivoja tehnoloških

postopkov dela v jami ter na površini, obvladovanju stroškov, zniževanju cene. Pri mnogih aktivnostih smo bili uspešni, pri nekaterih tudi ne, pa vendar lahko ugotovim, da smo na odpiranje trga dobro pripravljeni.

Seveda je pred nami še veliko zahtevnega dela, saj nova organiziranost v holding sama po sebi ne prinaša ničesar. Prepričan sem, da bomo tudi to delo znali in zmogli opraviti v dobro

slovenskih energetskih podjetij in v dobro njihovega uspešnega razvoja. To je nova razvojna možnost, ki je tudi v Premogovniku Velenje ne smemo izpustiti. Tudi v prihodnjih letih bodo družbe, povezane v poslovni sistem Premogovnika Velenje dajale pomemben impulz gospodarskemu razvoju Šaleške doline, kakor tudi izven njenih meja," je dejal dr. Žerdin

in dodal, da Premogovnik Velenje tudi v tem novem obdobju zanj pričakuje podporo in korektno sodelovanje poslovnih partnerjev.

Sobota, 15. september, je bila namenjena družabnemu in športnemu srečanju na teniških igriščih. Ta so se za nekatere končala z zmago, večina pa je bila zadovoljna z druženjem ob igriščih in ogledovanjem dvobojev na njih.

Zmago je z letošnjega DIT-ovega turnirja pri posameznikih odnesel Stanko Kobale, ki je v finalni igri premagal Jožeta Kolenca. Tretje in četrto mesto sta si razdelila Aleš Žavbi in Andrej Puc. Najboljša moška dvojica je bila Franjo Jajčević – Janko Mirnik, ki je v finalu premagala dvojico Zdenko Lah – Matjaž Meža. Pri ženskah je zmagala Štefka Lesjak, pred Simono Ferarič, tretjo Mileno Krofl in četrto Jožico Peterlin.

Diana Janežič

Obisk z Urada za javna naročila in državne revizijske komisije

Na povabilo vodstva gospodarskega področja Premogovnika Velenje so 12. septembra obiskali podjetje predsednik Urada za javna naročila s sodelavci ter predstavniki Državne revizijske komisije za revizijo postopkov oddaje javnih naročil.

Dobrodošlico je obiskovalcem zaželel tehnični direktor podjetja mag. Marjan Kolenc, ki je predstavil glavne usmeritve podjetja in njegove dejavnosti. V nadaljevanju je goste seznanil s problematiko pridobivanja premoga in pri tem naše zavezanosti k ravnanju pri nabavah blaga, opreme in storitev po zakonu o javnih naročilih. Navedel je težave, ki se pojavljajo pri nabavah specifične rudarske in elektro opreme za premogovništvo, s katero smo opremljeni v našem podjetju.

Po krajši predstavitvi so se obiskovalke odpravile na ogled Muzeja premogovništva Slovenije, obiskovalci pa so se v spremstvu tehničnega direktorja in vodje jame Pesje - Škale odpravili na ogled proizvodnega procesa ter opreme v jami.

Po ogledu jame smo se z obiskovalci sestali še na delovnem sestanku člani strokovnih komisij, ki izvajamo postopke oddaje javnih naročil.

Seznani smo jih z našim dosedanjim delom na področju javnih naročil in poudarili, da smo v povprečju realizirali za okoli 2 milijardi tolarjev nabav po postopku oddaje javnih naročil na leto. Povedali smo tudi, da smo imeli do sedaj le tri obravnavane postopke pred revizijsko komisijo, ki so bili vsi zavrženi kot neutemeljeni.

Obiskovalci so nam odgovarjali na vprašanja in dileme, ki se pojavljajo pri posameznih postopkih oddaje naročil, in nam predstavili tudi prve predloge sprememb zakona o javnih naročilih.

Predsednik urada za Javna naročila Igor Šoltes nas je pohvalil, da smo pri dosedanjem delu urada dobro sodelovali z njim in tudi z državno revizijsko komisijo, katere član je bil do nedavnega. Nadalje se je strinjal, da je bil obisk podjetja za člane koristen in poudaril razumevanje in utemeljenost naših vlog za izdajo mnenj pri direktnih oddajah naročil ter izrazil upanje, da se še kdaj srečamo v našem okolju.

Srečko Anžej

Tomo Lipnik bo vodil sindikat

100 odstotna udeležba sindikalnih zaupnikov na volitvah, 15 glasov za Toma Lipnika, 10 glasov za Bogdana Gregorina in tako se je 26. septembra končala štiri mesece trajajoča zgodba o imenovanju novega predsednika sindikata podjetja.

“Vesel sem, da smo opravili to dejanje, ki ga maja letos nismo. Čestitam predsedniku Tomu Lipniku za izvolitev in zaupanje članstva, pa tudi drugemu kandidatu, Bogdanu Gregorinu, ker se je podal v kandidacijski postopek,” je po objavi rezultatov volitev v Zeleni dvorani naprej dejal zdaj že bivši predsednik sindikata **Jože Kožar**, ki je bil na čelu sindikalne organizacije Premogovnika Velenje kar 14 let.

Nato je prisotnim sindikalnim zaupnikom povedal še: “Zadnjih deset let je bilo obdobje velikih sprememb v družbi, v podjetjih in sindikatih. Mnogo podjetij v naši okolici je propadlo, veliko ljudi v Sloveniji je ostalo brez dela. V Premogovniku Velenje je šlo veliko slabega mimo nas in upam si trditi, da ima za to veliko zaslug tudi sindikat podjetja. Naša generalna usmeritev dela je bila prava.

Veliko sprememb bo tudi v prihodnje in sindikat bo moral biti zelo pozoren. Iz smernic, ki sta jih ob svoji kandidaturi predstavila oba kandidata, izhaja, da sta oba pripravljena nadaljevati v smeri dialoga, strpnosti. Tomu Lipniku želim v sodelovanju s člani izvršilnega odbora in sindikalisti uspešno delo in da naveže čim bolj pristne stike z delavci,” je dejal Jože Kožar in se zahvalil vsem sindikalistom, da je lahko sodeloval z njimi ter poudaril, da je bilo to sodelovanje pristno, pošteno.

Novoizvoljeni predsednik sindikata **Tomo Lipnik** se je zahvalil za zaupanje članom sindikata, ki so podprli njegove smernice in njegovo kandidaturo, ter dejal: “Želim, da bi sindikat deloval v dobrobit članov sindikata. Vem, da vedno ne bo mogoče narediti tako, da bo za vse dobro. Tudi kritike in težave

bodo, a stojmo skupaj, delajmo skupaj, pogovarjajmo se!”

Dodajmo za konec še pripombe, ki so se ob volitvah predsednika sindikata nanašale na posreden način volitev, torej prek sindikalnih zaupnikov.

Tomo Lipnik

Sindikalni zaupniki so volili novega predsednika.

Člani sindikata so pripominjali, zakaj ne morejo svojega predsednika voliti neposredno, sami, za mnenje o načinu volitev pa je sindikalni zaupnik podružnice Zračenje vprašal tudi oba kandidata za predsednika sindikata v razpravi pred volitvami.

Bogdan Gregorin se je zavzel za neposredne volitve, Tomo Lipnik pa je podprl obe varianti in v podporo posrednim volitvam dodal, da tak način voljenja spodbuja debato med člani in zaupniki o kandidatih in njihovih programih.

K tej debati je dodal nekaj pojasnil Jože Kožar in dejal, da je sindikat leta

1996 v svoja pravila zapisal kot način izvolitve predsednika posredne volitve ter s tem dal večjo moč sindikalnim zaupnikom. “Že beseda 'zaupnik' pove, da naj bi tem sodelavcem člani sindikata zaupali, zaupali tudi to, da bodo prenesli njihovo voljo in izvolili tistega kandidata, ki ga podpira največ članov.

Sindikalni zaupniki so izbrani tako, da skupaj s poverjeniki tvorijo nenadomestljivi vezni člen med člani sindikata in tistimi, ki zunaj sindikata predstavljajo organizacijo in zastopajo interese članstva,” je dejal Kožar.

Diana Janežič

Grb za muzej

20. september je praznik mestne občine Velenje. Letošnjega smo obeležili prav na ta dan s svečano sejo sveta MO Velenje v veliki dvorani glasbene šole Fran Korun Koželjski, ki je kot letošnja slavljenka ob 50-letnici delovanja in nagrajenka ob občinskem prazniku poskrbela z nastopom svojega simfoničnega orkestra tudi za slovesno razpoloženje.

Slavnostni govornik je bil župan MO Velenje **Srečko Meh**. Čeprav je, kot je dejal, na praznični dan treba pozornost posvetiti nagrajencem in se ozreti na prehojeno razvojno pot, pa tudi v Sloveniji ne moremo mimo tragičnih dogodkov v ZDA. "Ti so posledica nerazumevanja svetovnih gibanj in odnosov med narodi, državami, med razvitimi in nerazvitimi, bogatimi in revnimi, med našimi, vašimi ter njihovimi in z vso resnostjo in tragičnostjo dokazujejo neuspešnost globalizacije in svetovne ureditve," je dejal župan in se zavzel za dogovarjanje, pravičnejšo delitev bogastva in miru.

"Velenje je skupnost, v kateri živimo državljani Slovenije - Slovenci in tisti, ki so tu našli svojo drugo domovino in dom," je nadaljeval. "V tej skupnosti živijo tudi tujci, delavci, ki jih potrebuje velenjsko gospodarstvo. Do danes - in verjamem, da bo tako tudi jutri - smo razlike zaznali in spoštovali; znali smo sprejemati različnost. Izkoristili smo prednosti, ki jih lahko za skupni gospodarski in družbeni razvoj prinesejo ravno različnost, znanje in sposobnost. Tudi zaradi tega je Velenje homogena skupnost, v kateri znamo živeti strpno in je gospodarstvo uspešno ter razvojno naravnano. Da bo tudi jutri tako, moramo rahločutno reagirati na vse nacionalne, verske, spolne in druge nestrpnosti - nestrpnosti do drugačnosti - ter se odzvati na gospodarska gibanja, ki lahko vnesejo negotovost med prebivalce in nestabilnost v gospodarske subjekte. Prepričan sem, da to znamo in zmoremo!"

Preletel je razvojne uspehe Velenja in nanizal njegove razvojne priložnosti ter se posebej dotaknil premogovništva. "V nekaterih okoljih so prepričani, da bo razvoj manj razvitih regij boljši, če bomo imeli tam sedež holdinga. Žal ne

razumejo, da je razvoj veliko bolj kot od sedeža odvisen od gospodarskih uspehov in družbenih dogovorov; od znanja, ljudi, programov in šele na koncu od denarja. Ustanovitev regij, v katerih bomo sami odločali o vlaganjih, je edini uspešen model enakomernega regionalnega razvoja, saj pomeni zmanjševanje očitne in vse večje ekonomske, upravne ter vsesplošne centralizacije Slovenije.

Holding predstavlja uspešen odgovor na vprašanje, kako bo z električno energijo jutri, ko bo tržišče elektrike odprto evropski konkurenci. Z njim imamo v Šaleški dolini podlago, na kateri je mogoče nadaljevati procese prestrukturiranja in odpiranja novih delovnih mest kot nadomestilo za zmanjševanje števila delavcev pri proizvodnji premoga," je dejal župan in nanizal še številne druge naloge, ki so pred Velenjem in Velenjčani.

Nato je nagovoril letošnje nagrajence ob občinskem prazniku in dejal, da kar najbolje opredeljujejo današnjo podobo Velenja. Nagrade so prejeli: zlate grbe trgovsko podjetje **ERA** ob 50-letnici uspešnega delovanja, **Muzej premogovništva Slovenije** in **glasbena šola Frana Koruna Koželjskega** za njeno 50-letno glasbeno izobraževanje in vzgojo mladih, plakete pa **Območna organizacija združenja slovenskih častnikov** za dosežke v vojni za samostojno Slovenije ter **Edo Hudovernik** in **Marija Žorž** za prizadevno delo v krajevnih skupnostih.

Grb je iz rok župana prejel direktor za razvojno področje v Premogovniku Velenje **dr. Milan Medved** (na fotografiji), ki je po podelitvi dejal: "Grb Mestne občine Velenje kot najvišje občinsko priznanje je zelo velika nagrada za Muzej premogovništva Slovenije in nam je ob vseh nagradah, ki jih je

muzej v dveh letih svojega delovanja že dobil, kot nagrada domačega okolja velika spodbuda za prihodnje delo.

Muzej je skupen projekt Premogovnika Velenje, Kulturnega centra Ivan Napotnik in mestne občine in je namenjen ohranjanju tradicije rudarjenja v Šaleški dolini. Ambicija muzeja je, da zgodbo slovenskega rudarstva približa vsem ljudem, ne glede na njihove govorne, razumske ali gibalne sposobnosti.

Muzej ima pripravljeno strategijo svojega razvoja tudi v prihodnosti. Spodbuda za delo in načrte so namnjenja naših obiskovalcev, ki knjigo vtisov polnijo s svojimi pohvalami in dobrimi željami za prihodnost muzeja. Želimo si in prizadevali si bomo, da bi bilo obiskovalcev vedno več, čeprav se zavedamo, da je to težka naloga."

Diana Janežič

Skupni nastop muzejev na Celovškem sejmu

Sedem podzemnih muzejev iz treh držav - Slovenije, Avstrije in Italije -, ki so s finančno podporo Evropske unije v programu Phare za čezmejno sodelovanje združeni v transverzalo podzemnih muzejev, nadaljuje s skupnim nastopanjem. Za odmevnejšo predstavitev potencialnim obiskovalcem muzejev so med 15. in 23. septembrom sodelovali na Celovškem sejmu v Avstriji.

Vsak od njih je imel svoj dan. Slovenski muzeji so bili na vrsti ob koncu sejma; velenjski Muzej premogovništva Slovenije v četrtek, 20. septembra, mežiški Turistični rudnik in muzej 21. septembra in idrijski muzej Antonijev rov 22. septembra. Poleg omenjenih treh slovenskih so v transverzali podzemnih muzejev še avstrijski Terra Mistica v Bad Bleibergu, Kapniška jama v Obirju, rudniška razstava in razstava mineralov v Hüttenbergu ter italijanski Predilska jama v Predilu.

Za vedro razpoloženje so na Celovškem sejmu med drugim poskrbeli člani Rudarskega okteta in Harmonikarskega orkestra Premogovnika Velenje. Harmonikarji so zaigrali na dan odprtja sejma in k stojnici 'priklicali' obiskovalce. Predstavitveni prostor muzejev so ta dan obiskali generalni konzul v Republiki Avstriji Jure Žmavc, bivši konzul Jože Jeraj, podpredsednik koroškega deželnega parlamenta Peter Mitterer, referent za turizem v koroški deželni vladi Christian Marco in drugi ugledni gostje. Odprtja sejma pa so se sicer udeležili še minister za gospodarstvo in delo Bartestein, deželni glavar Jörg Haider, celovški župan Schrater in drugi ugledni politiki in gospodarstveniki.

Na dan predstavitve Muzeja premogovništva Slovenije 20. septembra je v Celovcu nastopil tudi Rudarski oktet, ki so ga potem povabili tudi na glavni prireditveni oder, uradno pa je člane okteta - v slovenščini - pozdravil župan Pliberka Rajmund Grilc in jih povabil

Harmonikarji so zaigrali na dan odprtja sejma (zgoraj), člani Rudarskega okteta pa so zapeli tudi na glavnem prireditvenem odru (spodaj).

na njihov sejem - Jormak. Ta dan je bil tudi predstavitveni velenjski dan, saj so v sodelovanju z Mestno občino Velenje pripravili tudi promocijo Šaleške doline.

Z vsemi nastopajočimi v času sejma, ki ga je obiskalo več kot 150.000 ljudi, so muzeji predstavili pestro rudarsko in narodno izročilo svojih krajev. Stojnica je bila bogato založena s propagandnim materialom, vsak dan pa so obiskovalcem razdelili tudi sto skupnih vstopnic.

Tudi **skupna vstopnica** za vse muzeje je ena od skupaj načrtovanih akcij, od katerih si muzeji obetajo večji obisk.

Obiskovalci ob ogledu posameznega muzeja nanjo dobijo žig kot pri planinski transverzali in ko zberejo najmanj štiri, lahko sodelujejo v žrebanju. Prvo bo 4. decembra letos, vsak muzej pa prispeva po več bogatih nagrad.

Kot je povedal vodja velenjskega Muzeja premogovništva Slovenije **Peter Pušnik**, je skupni nastop odlična in sorazmerno poceni promocija muzejev: "Naša skupna akcija je veliko bolj odmevna, kot če bi se vsak muzej predstavljal sam, zato bomo s skupnim nastopanjem nadaljevali.

Ker smo muzeji iz treh sosednjih držav, vsak pridobi tržišče drugih dveh, skupaj pa lahko prodremo na veliko večji trg kot sami. Skupna sredstva in sredstva EU iz programa Phare smo združili za promocijo, ki bi jo sicer moral vsak muzej financirati sam.

V času sejma smo razdelili 700 skupnih vstopnic za ogled muzejev, 9.000 skupnih prospektov in 1.000 prospektov velenjskega muzeja. Predstavili smo se v sedemminutni oddaji Dober dan, Koroška na deželnem radiu, v Delu in Našem času, na internetnih straneh prireditelja...

Na učinke bo treba še počakati, čeprav smo v dneh sejma navezali številne stike z organizatorji potovanj in posamezniki, ki poznajo Slovenijo, niso pa še poznali našega muzeja. Upam si trditi, da smo celovški sejem dobro izrabili in da bomo imeli tudi zaradi te predstavitve več obiskovalcev."

Diana Janežič

Nikoli izpeta pesem

Imeti nadarjenost za glasbo podarjeno v zibel, odraščati med notami in glasbili, postati glasbenik z dušo in srcem in to svoje poslanstvo opravljati kot poklic. Kaj je lepšega!

Kdo ne pozna mag. Ivana Marina, ki je leta 1965 nasledil svojega očeta, prav tako Ivana, za dirigentskim pultom Rudarske godbe in postal tudi ravnatelj velenjske glasbene šole. Glasba je zanj življenje in zanjo skuša navdušiti tisoče otrok. Večinoma uspešno!

Rudar: "Kaj vam osebno pomeni 50-letni jubilej velenjske glasbene šole, katere ravnatelj ste že 36 let?"

Marin: "Morda se je pokazalo na tej šoli in ob njeni obletnici, da imam res do vsega preveč osebni odnos. Preprosto: karkoli kdo želi, se obrača name, zato sem osebno vpet v vse dogodke. Srečo imam, da imam tri kolegice, ki so tudi že več kot 30 let v šoli (Jožica Grebenšek, Alenka Mlinšek in Marija Skornšek, op.p.). Brez dvoma je tudi njihovo delo vtakano v delovanje šole in prav gotovo takšnega dela ne moreš opravljati brez osebne vpletenosti.

Ponosen sem in zelo zadovoljen s tem, kar smo naredili, čeprav ne trdim, da v danih razmerah ne bi mogli narediti česa drugače, bolje. Lahko bi pa tudi manj. To ni samovšečnost, saj imamo kaj pokazati. Kdorkoli pride k nam, je navdušen. Sami znamo to premalo ceniti, pa to velja tudi za Velenje. Ogromno smo naredili v zadnjih letih, pa mnogokrat tega ne zaznamo, pozabimo, kako je bilo in kako bi lahko bilo, če se ne bi vsi tako angažirali. Nič se ne zgodi samo po sebi."

Rudar: "Zgodovina šole je pestra in popisali ste jo v priložnostni brošuri. Katere mejnike iz razvoja velenjske glasbene šole pa bi izpostavili, poudarili?"

Marin: "Prvi mejnik je gotovo prihod mojega očeta, Ivana Marina st., profesionalnega glasbenika v velenjski premo-govnik leta 1957. Člani pihalne godbe so se do takrat izobraževali v svoji društveni glasbeni šoli. Ko se je velenjska glasbena šola selila v večje prostore, pa so prehajali v to šolo, seveda v razrede vsak po svojem znanju, ki so ga pridobili pri godbi. Takrat se je število učencev v glasbeni šoli zelo povečalo, glasbeniki pri godbi pa so začeli dobivati strokovno znanje.

Drugi mejnik je bil prihod Milene Nograšek, ravnateljice glasbene šole, v začetku 60. let v Velenje, saj je bila prva, ki je imela visoko glasbeno izobrazbo in je na glasbeno izobraževanje gledala povsem drugače, profesionalno."

Rudar: "Kakšen je danes položaj naše šole med podobnimi v Sloveniji?"

Marin: "Velenje je tretje glasbeno izobraževalno središče v Sloveniji za Ljubljano in Mariborom. Pri tem je najpomembnejše, da je to tretje maturitetno glasbeno središče, to

pomeni, da pri nas učenci končajo srednje glasbeno izobraževanje z maturo, česar ni na vseh srednjih glasbenih šolah. K nam se za glasbeno maturo prijavljajo kandidati iz cele Slovenije, kar gotovo nekaj pove o kakovosti šole in načinu dela na njej.

Močni smo tudi pri izvajanju vzporednega glasbenega izobraževanja, kamor so vpisani prav tako učenci iz cele Slovenije. Vzrok za to je naša ponudba celega spektra izobraževalnih programov. Smo namreč edina šola v Sloveniji, kjer poučujemo vse instrumente in imamo edini koncepcijo za pouk orgel na srednji stopnji."

Rudar: "Imate dovolj kadra za vse te potrebe?"

Marin: "Okoli 70, celo 80 odstotkov naših bivših učencev je zdaj učiteljev na šoli. Nekaj časa se nam je to zdelo zelo dobro, potem pa smo spoznali, da se kader premalo obnavlja. Pri nas osnovna in srednja šola nista ločeni in učitelji prehajajo pri izobraževalnem delu iz ene v drugo. Tu se pojavi problem ustrezne izobrazbe, zato zdaj nekaj naših učiteljev nadaljuje šolanje."

Rudar: "Kakšni so razvojni načrti šole?"

Marin: "Prvi so vezani na prostore, saj naši šoli manjka knjižnica kot osrednji informacijski center za glasbenike in se že dogovarjamo, da jo bomo uredili.

Drugi načrti so programski. Potegujemo se za fakultetno izobraževanje instrumentalne pedagogike, za katerega na mariborski pedagoški fakulteti ni prostora, bi ga pa lahko prevzeli mi.

Smo na stopnji, ko bi lahko Velenju ponujali glasbeni abonma. Prepričan sem, da bi lahko vsako leto pripravili šest, sedem kvalitetnih vokalno instrumentalnih koncertov simfoničnega orkestra, našega ali gostujočega, solistov in drugih sestavov. Takšne abonmaje imajo v Novem mestu in v Kranju in lahko bi sodelovali z njimi. To bi bila odlična promocija našega dela, javna predstavitev domačih glasbenikov. Na občini za tak abonma ni posluha, ni denarja in zaradi tega smo zelo razočarani. Poskušali se bomo povezati z gospodarskimi družbami, saj te so imele posluh za nas dosedaj."

Mag. Ivan Marin

Rudar: "Ob tem, kar ste zdaj omenili, ne moreva mimo Premogovnika Velenje."

Marin: "Včasih imam občutek, da ob posameznih priložnostih premalo poudarjam vlogo Premogovnika Velenje pri našem razvoju in delu. Brez njega glasbene šole, takšne kot je, ne bi bilo. Prav gotovo pa je ne bi bilo brez angažiranja direktorja dr. Franca Žerdina. Je že 12 let predsednik sveta šole in je torej zelo vpet v naše delo, zaradi svoje narave celo bolj, kot bi od njega smeli pričakovati. Njegova hči, Tina, je bila uspešna učenka naše šole, zdaj je uspešna študentka harfe na Dunaju.

Prav dr. Žerdin vedno poudarja, da ima glasbena šola velik izobraževalni in vzgojni pomen za Velenje, za celo Slovenijo in za vse naše otroke. S tem se povsem strinjam, saj, kot sem že dejal, prihajajo k nam učenci iz cele Slovenije, tja se glasbeno izobraženi vračajo.

Zato se Premogovniku Velenje zahvaljujem za njegovo podporo in pomoč pri delovanju glasbene šole."

Rudar: "Ste tudi dirigent Pihalnega orkestra Premogovnika Velenje, s katerim ste pripravili že veliko odličnih koncertov in prejeli veliko nagrad. Kaj vam pomeni to sodelovanje?"

Marin: "S pihalno godbo sem povezan celo življenje; zaradi očeta jo imam verjetno že v genih. Takoj, ko smo leta 1957 prišli v Velenje, me je oče potegnil tudi k godbi. Oče je bil kasneje večkrat bolan in med njegovo odsotnostjo sem prevzel dirigentsko palico. Uradno sem postal dirigent leta 1965 in že dirigiral na velikem koncertu ob 300-letnici Rudarske godbe iz Idrije, ki je še danes naša najstarejša godba.

Kot ste rekli, je bilo nastopov res veliko, nenazadnje sem bil, verjetno edini dosedaj, na vseh skokih čez kožo ob rudarskem prazniku. Druženje z godbo mi veliko pomeni. Ob tem sem tudi veliko študiral, o glasbi, glasbilih. Če ne bi bil to, kar sem, bi verjetno študiral zgodovino, umetnostno zgodovino, glasbo.

Takrat tega ni bilo, sem pa sam razvijal bolj strokoven, temeljit pristop h godbi. Bil sem predsednik Zveze pihalnih orkestrrov, predsednik komisije za podelitev Gallusovih nagrad in takrat smo se Slovenci tudi vključili v mednarodno zvezo pihalnih orkestrrov. Udeležil sem se veliko strokovnih srečanj, kongresov, kjer sem spoznaval ljudi, nabiral materiale - note, gradivo, plošče. Danes imam doma okoli 2000 zgoščenk pihalnih orkestrrov.

Udeležba našega pihalnega orkestra na svetovnih tekmovanjih, tam smo že od leta 1970, je bila pomembna za širjenje našega glasbenega znanja, kupovali smo literaturo. S teh tekmovanj imamo pet zlatih medalj. Včasih se ti zdi, da bi to poglavje končal, a se mi potem spet zdi, da se tega ne da končati, da je to nikoli izpeta pesem..."

Rudar: "Kakšno glasbo najraje poslušate?"

Marin: "Pravzaprav nimam priljubljene glasbe. Vsako, a ob različnih priložnostih. Ko smo z družino na počitnicah, pride prav Adi Smolar. Veliko poslušam klasično glasbo - kaj to danes sploh je, danes so klasika tudi Beatli! - vendar sem te dni, ko sem bil zelo obremenjen z vsemi pripravami na 50-letnico šole, bil tako utrujen, da mi ta glasba ni šla v uho. Bila je pretežka. Niso mi všeč nekatere priredbe originalnih melodij, na primer Avsenikov za pihalni orkester. Avsenikove melodije so odlične, a le zaigrane na originalne instrumente."

Diana Janežič

Glasbena šola vliva Velenju dušo

To je med drugim na osrednji slovesnosti ob 50-letnici velenjske glasbene šole Fran Korun Koželjski 17. septembra dejal predsednik sveta glasbene šole dr. Franc Žerdin. "Naložba v novo glasbeno šolo, njen prizidek, opremo in instrumente je bila velika in zahtevna, a se je izplačala. Bila je naložba v mlade ljudi, v znanje" je še poudaril.

Lepih, spodbudnih besed in čudovite glasbe je bilo tisti dan v veliki dvorani glasbene šole na

pretek. Slavnostni govornik, akademik dr. Matjaž Kmecl, častni občan mestne občine Velenje, je poudaril pomen velenjskega glasbenega izobraževalnega središča kot tretjega v državi za Ljubljano in Mariborom in dejal: "Notranja energija iz te šole žarči na vse strani: prirejate mednarodne šole za vrhunskimi umetniki, v svet odhajajo odlično glasbeno izobraženi ljudje, ki poustvarjajo glasbo doma in v tujini, navdušujejo godba, zbori, orkestri in solisti na različnih instrumentih..."

Spomnil se je začetkov organiziranega glasbenega izobraževanja v Velenju in tedanjo majhno šolo z današnjo primerjal, kot bi stopil iz podeželske cerkvice v katedralo. "Velenjska glasbena šola je v petih desetletjih z svojimi učitelji, z dolgoletnim ravnateljem mag. Ivanom Marinom, in svetom šole, ki ga že dolgo vodi dr. Franc Žerdin, ter ob podpori mesta postala veliko kulturno srce, ki sooblikuje identiteto mesta," je ob čestitkah k jubileju sklenil dr. Kmecl.

Da jih upravičeno hvalijo, so dokazali nastopajoči: otroški pevski zbor šole pod vodstvom Manje Gošnik Vovk, godalni orkester pod vodstvom Vite Gregorc Rošker in simfonični orkester pod vodstvom Nikolaja Žličarja. In da za vsem tem stoji trden, usposobljen kolektiv, ki si zasluži ob polstoletnem jubileju priznanja za svoje delo. Prvič v svoji zgodovini je šola nagradila svoje sodelavce. Priznanja so prejeli Darko Gorenc, Marjan Kozmus, Dušan Lipovšek, Rudi Pok, Borut Rode in Ciril Verčar. Diplome za izjemne dosežke pri umetniškem ustvarjanju so podelili Manji Gošnik Vovk, Stojanu Dokuzovu in Karolini Mavec. Naziv za služne učiteljice so prejele Jožica Grebenšek, Alenka Mlinšek in Marija Skornšek (na fotografiji zgoraj), naziv častnega profesorja pa prof. Igor Ozim.

Čestitkam ob jubileju so se pridružili nekateri ravnatelji glasbenih šol v Sloveniji ter župan mestne občine Velenje Srečko Meh, ki je dejal, da je velika investicija v prizidek in prenovo glasbene šole sedaj poravnana ter da je glasbena šola Fran Korun Koželjski ob svoji 50-letnici dobitnica grba mestne občine Velenje.

Diana Janežič

Andrej Glinšek, ERICo, vodja kakovosti v laboratoriju

Užitek je delati v ERICu

AVTORADIO: "Pred slabim mesecem dni so vlomili v ženin avto Twingo, ki sem ga tisti dan uporabljal jaz, in iz njega ukradli popolnoma nov avtoradio. V njem je bil montiran točno šest ur. Zdaj imamo že novega, kajti brez radia v avtu bi bil težko. Potrebujem ga zaradi glasbe, obvestil..."

BOŽO: "Moj brat, štiri leta mlajši od mene, inženir računalništva in po mojem mnenju najboljši računalničar, kar jih poznam. Ko se je Božo odločil za študij računalništva in jaz za študij kemije, sta starša gledala malo postrani, ker sta se jima to zdela nekako neprijemljiva poklica. Sploh računalništvo pred 10 leti ni bilo to, kar je danes. Z bratom sva prijatelja, sodelujeva tudi v računalništvu, ki zanima tudi mene."

CILJ: "Večino kratkoročnih ciljev kar sproti dosegam. Če je bil cilj diploma, sem diplomiral, če je bil cilj, da se poročim, sem se, dobil sem otroka. Moja naslednja cilja bosta verjetno gradnja hiše in zaključek podiplomskega študija. Postavim si več ciljev, za katere menim, da so dovolj realni in jih postopoma dosegam."

ČAS: "Sčasom sem vedno na tesnem in večinoma zmaga čas. Življenje imam natrpano s službenimi obveznostmi, privatnimi opravili, hobiji. Za silo vse usklajujem, se pa še vedno trudim, da bi si čas bolj pametno razporedil, se bolje organiziral. V službi ne postorim vsega v osmih urah, zato je moj delavnik večkrat daljši. Žal mi je, da mi za družino primanjkuje časa, ki je pri meni zapisana na prvem mestu, a prav njej kradem največ časa."

DOLENJSKA: "Na Dolenjskem živi ženina sošolka s fakultete in z njeno družino smo prijatelji. Pogosto se obiskujemo. Dolenjska je lepa pokrajina, čeprav njihovega vina, cvička, ne maram, imajo pa dobre toplice, dobro hrano in prijetni ljudje so tam."

ERICo: "Prvič sem ga spoznal poleti 1996, po četrtem letniku študija, ko sem prišel na počitniško delo. To počitniško delo je prerastlo v diplomsko nalogo z naslovom 'Izluževanje elektrofiltrskega pepela in sadre' pri mentorju dr. Borisu Stropniku. Leta 1997 sem diplomiral in se poleti zaposlil v ERICu. Bil sem 26 za-

posleni v ERICu, danes nas je 52. Takrat se je začel širiti laboratorijski spekter naše ponudbe raziskav, nabavljati smo začeli novo opremo.

Po štirih letih je moje delo v ERICu moj hobi in s sodelavci smo kot velika družina. Vsi zaposleni smo prijeten kolektiv in bil bi žalosten, če bi ga moral zapustiti. V ERICu delati je velik užitek."

FORD: "Ford escort vinsko rdeče barve je moj avto. Prej sem imel Škodo favorit, ki je nisem nikoli pral, a veliko uporabljal. Z njo sva se dobro razumela, dokler se z njo in sopotnikom, kolegum nisva znašla na nepravem kraju ob nepravem času in jo je totalno razbil mercedes. Srečo sva imela, da sva odnesla celo kožo. Forda pa sem kupil v Ljubljani od starejšega gospoda, ki je avto varoval, negoval, zato je bil zelo dobro ohranjen. Moj odnos z njim je enak kot s Škodo in se krasno razumeva, sodelujeva."

GLASBA: "Glasba je v mojem življenju pomembna. Rad jo poslušam, vsakršno. Sem stari roker, ukvarjam se z narodnozabavno glasbo, ki pa je v glavnem ne poslušam, pojem v cerkvenem zboru. Zelo pestro. Glasba mi veliko pomeni pri vožnji, tudi pri delu jo kdaj lahko poslušam, doma pa imam precejšnjo zbirko kaset, nekaj zelo namensko kupljenih zgoščenk, veliko pa imam glasbe tudi na računalniku.

V Šentilju, domači vasi, pojem v cerkvenem zboru. S pevci smo prijatelji, družni nas ljubezen do petja in zapojemo tudi na prireditvah v kraju."

HRANA: "Hrano rad uživam, slabši sem pri pripravljanju. Rad jem, kar se mi bo enkrat začelo poznati. V bistvu se nezdravo prehranjujem. Zajtrkujem ne, malico si privoščim obilno - pico ali kaj podobnega -, kosim bolj slabo, kar mi očita mama, ki poskrbi za kosilo, rad pa dobro večerjam. Sem ljubitelj italijanske hrane, morskih sadežev, rib, srbske kuhinje. Z zelenjavo pa me ne boste nahranili, solat skoraj ne jem. Vitamine dobim na drugačen način. Z zdravjem še nimam težav, kako bo pa čez 20 let..."

IZOBRAŽEVANJE: "Moje delo je takšno, da se moram vsak dan izobraževati. Stroka napreduje in zahteva, da si na tekočem z novostmi v

analizni kemiji. Berem članke, knjige, udeležujem se simpozijev, tudi sam objavljam članke. Takega izobraževanja je dosti in za cel naš inštitut to velja.

Kar se tiče pridobivanja formalne izobrazbe pripravljam magisterij, ki ga bom enkrat zagotovo opravil.

Pod to besedo gotovo spada tudi 'izobraževalni oddelček' v ERICu. Najboljše se razumem s kolegi iz tega oddelka. Smo klapa, poimenovana 'Bunch of idiots', in skrbimo za družabno življenje, kadar je čas za to. Sem pridružen član, s certifikatom."

JELKA: "Žena, moja najboljša prijateljica. Poročila sva se 3. julija 1999 in to je bil eden od najlepših dni v mojem življenju. Poznava se že zelo dolgo, rada pa se imava že iz srednješolskih let. Je magistra farmacije in dela v Lekarni Velenje. Zdaj je po poročniškem dopustu spet začela delati, tudi dežurati, kar pomeni, da takrat jaz dežuram doma s sinom. Z ženo se pogosto vidiva le zvečer, več časa sva skupaj ob vikendih. Premalo smo skupaj. Še to naj rečem: če ne bi imel nje, ko sem študiral v Ljubljani, ne vem če bi mi šlo tako dobro. Dajala mi je voljo, spodbudo."

KEMIJA: "Večinoma se ljudem zdi kemija eden najtežjih predmetov v šoli. Mene je vedno zanimala, mikala. Zdelo se mi je enostavna, tudi v srednji šoli. Na fakulteti je bilo še bolj zanimivo, sploh v višjih letnikih. Ni me pritegnila eksperimentalna kemija, ampak analize, merjenje vzorcev, različne metode, moderni instrumenti. Vesel sem, da imam v ERICu za to delo dobre možnosti."

LABORATORIJ: "Analizna kemija je draga in če je tako, se od nas zahtevajo

tudi dobri rezultati. Naši laboratorijski rezultati so zelo dobri. V laboratoriju nas je 20 in ukvarjamo se tudi z nenehnim izboljševanjem organizacije našega dela, k čemur nas je navedel tudi standard ISO 9000. Trudimo se za naročnika opraviti naše laboratorijske storitve kakovostno. Posledica vsega tega bo, upam, še letos pridobitev akreditacije laboratorija, s čemer bo tudi zunanja institucija potrdila kakovost in strokovno pravilnost našega dela. Po spektru analiz smo eni vodilnih laboratorijev v Sloveniji na svojem področju. Naše stranke so zadovoljne, reklamacij imamo izredno malo.”

MLADOST: “Imam se za mladega, star sem 29 let. Nobenega trenutka iz svoje mladosti ne obžalujem, imel sem lepo mladost in me nanjo vežejo zelo lepi spomini. Odraščal sem na kmetiji, med prijatelji, v naravi. Pravijo, da sem zdrav kmečki fant in bo verjetno kar držalo. Še zdaj se držim kmetije in si ne zamišljam, da bi bil kje drugje.”

NOGA: “Čedalje bolje je z njo. Konec julija letos sem si zlomil gleženj, imel več kot mesec dni mavčno oblogo. Zdaj še šepam, a bo šlo. Sem pa ob tem dogodku ugotovil, kako težko se je premikati, če noge niso zdrave. Noge so zelo pomembne.”

ORANJE: “To spada k delu na kmetiji. Nisem najbolj večš tega opravila, v tem je brat precej boljši, sem pa veliko vozil traktor, še zdaj rad sedem nanj. To je prijetno vozilo.”

PODKRAJSKI FANTJE: “Še ena dobra klapa, v kateri sem že nekaj let. Igram kitaro, če poslušalci že malo manj poslušajo, tudi zapojem. Vaje in nastopi mi vzamejo še nekaj časa, ki ga že tako nimam. A se spleča, smo dobri. Na Ptujskem festivalu smo letos dobili že 6. zlato Orfejevo značko in če dobimo še eno, bomo absolutni rekorderji. Odkar sem jaz pri ansamblu, smo izdali že eno kaseto in zgoščenko, pripravljamo pa že novo zgoščenko. Letos imamo 20 let in bomo 24. novembra v Vinski Gori pripravili velik koncert z gosti.”

RAZISKOVANJE: “Eno je, da sem po naravi radoveden. Raziskovanje spada k našemu podjetju, k našemu vsakdanjemu delu in ena oblika so raziskovalni tabori. Takoj ko sem prišel v ERICO, sem že sodeloval v taboru v Vinski Gori. Bilo mi je všeč in kot kaže sem se tudi obnesel. Letos sem bil že petič mentor skupini za kemijo, ekologijo voda. Družabni del tabora je zelo pomemben in tudi tu se odlično počutim.

Upam, da me bo vodstvo tabora povabilo še kakšno leto.”

SONCE: “Nek moj prijatelj je nekoč zapisal: 'So nekatere stvari, ki jih študentje v Mariboru ne bodo nikoli razumeli - ena izmed njih je sonce na Trojanah.' To sonce je štajerskim študentom v Ljubljani polepšalo konec tedna, ko smo se vračali domov iz meglene Ljubljane. Tega sonca se pravzaprav vsak razveseli. Lepo je, kadar sije sonce. Rad ga imam.”

ŠENTILJ: “Sem Šentilčan. Pet kilometrov, ki me loči od velenjskega 'vrveža', je ravno dovoljšnja razdalja, da sem zadovoljen, da živim v Šentilju. Tu imam prijatelje, družino, korenine. Aktiven sem v cerkvenem zboru, pri gasilcih, pri prosveti. Vedno se kaj dogaja v kraju, vsak je v kakšnem društvu, saj nas je le okoli 900. To spada zraven k takšnemu okolju. Veliko delamo udarniško - šolo, vrtec, ceste, igrišča... Zdaj spet obujamo stare običaje... Srčno upam, da bo kakšno leto pri nas tudi raziskovalni tabor in to bi bila pridobitev za obe strani.”

TADEJ: “Moj sin, rojen 7. avgusta 2000. Tudi to je bil eden mojih najlepših dni v življenju. Je prvi otrok, a zagotovo ne zadnji. Shodil je, po naravi je podoben meni - radoveden, raziskovalec, nikoli pri miru, vse preišče, preizkusi. Užitek je biti z njim, čeprav je naporno. Žal, tudi zanj mi zmanjkuje časa.”

UNION: “Ne maram Uniona in letos je bilo na raziskovalnem taboru hudo, ker ni bilo Laškega.”

VOLJA: “Imam je dovolj, potrebujem jo, če želim opraviti vse stvari, ki me zanimajo. Najdem tudi voljo za tisto, kar mi ne diši najbolj. Vendar je v tem primeru povezana s časom. Tisto, kar mi ne ugaja opraviti, preložim na kasneje, opravim pa. Trmast sem, to priznam.”

ZIMA: “Rad imam sneg in sončno zasneženo zimo. Na vasi je še posebej lepa. Ko sem bil otrok, smo bili s fanti od prvih snežink zunaj. Na hribu za hišo so nam naredili vlečnico in smo se dričali. Rad smučam, tečem na smučeh, imam celo licenco za tekaškega vaditelja. Zdaj so bolj zelene zime in sem smučanje nekoliko opustil. Če bo letos sneg, se bomo sankali s Tadejem.”

ŽIVLJENJE: “Sem optimist. Tako kot mi je življenje bilo doslej naklonjeno, ne vidim razloga, da mi ne bi bilo tudi vnaprej. Rad živim, upam, da si življenje sam kreiram. Vem, da so življenje večni kompromisi in jih znam sklepati.

Velenje v očeh slikarke zelene narave

V knjigarni Kulturnica na Cankarjevi cesti v Velenju je bila od 20. do 27. septembra na ogled razstava akademske slikarke Brigite Požegar Mulej. Prodajno razstavo si je ogledalo veliko obiskovalcev, med katerimi je bilo tudi precej kupcev.

Ni naključje, da je njeno razstavo, s katero so v Kulturnici po svoje obeležili velenjski občinski praznik, podprl inštitut za ekološke raziskave ERICO. Brigita Požegar Mulej je slikarka, ki ima zelo rada naravo in izredno ceni lepo okolje. To se odraža v njenih delih, katerih rdeča nit je zelena - posebna zelena barva, ki je nekako njen zaščitni znak. Požegarjeva se je namreč našla predvsem v upodabljanju narave - takšne, kot jo razume in doživlja. Vrednost njenih del tako ni le v vizualnem zadovoljstvu, ki nam ga lahko nudi s svojimi občutenimi realističnimi krajina-mi, ampak predvsem v ideji, ki nam jo skozi slike skuša podati. Želi nam sporočiti, da je narava naš duhovni dom, ki nam lahko nudi zavetje.

Naravi je v svojem ustvarjanju povsem predana. Naravo je treba ohranjati, saj ni le prostor, ni le nekaj zunanjega, kar nas obdaja, ampak je “tudi živi pretok energij v človeku samem in v njegovih odnosih do vsega”, kot pravi Požegarjeva.

Tovrstno približevanje okolja in okoljske problematike, ki je na nek način ravno tako vitkana v dela Požegarjeve, pa je gotovo eden od načinov uresničevanja ERICovega poslanstva. Kot pravi ustvarjalka: “Umetnost, če je resnična, je vedno tudi sanacijska. Nekoč ekološko problematični ambientni se v svoji težnji po očiščevanju odprejo tudi v umetnost kot prostor duha in narave.”

Povedala je še, da se po njenem mnenju umetnost lahko dogaja le v okoljih, ki so odprta za naravno, in ravno pripravljenost za ohranjanje in izboljševanje naravnega okolja jo je v Velenju najbolj navdušila. Velenje je začutila kot vitalno, mladostno mesto, katerega utrip človeka poživljuje. Motive za svoja dela pa je v Velenju poiskala predvsem v okolici Šaleških jezer in Velenjskega gradu.

Leta 1955 rojena Mariborčanka živi v Radovljici, sredi gozdnega sveta ob sotočju Save Bohinjke in Save Dolinke. Diplomirala je na oddelku za primerjalno književnost in literarno teorijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani (1979), leta 1981 pa še na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost. Tam je končala tudi slikarsko specialko pri profesorju Gustavu Gnamušu. Prejela je študentsko Prešemovo nagrado in sodelovala na mnogih razstavah v Sloveniji in tujini.

Mojca Ževart

Športne igre 2001

Razpis za rokomet

Komisija za rekreacijo Premogovnika Velenje razpisuje tekmovanje v rokometu v okviru Športnih iger podjetja 2001. Tekmovanje se je že začelo 2. oktobra, odvija pa se v telovadnici OŠ Šalek.

3. KROG, 16. OKTOBER

J.TRANSPORT	J.PRELOGE	OB 17.00
SS	J.ŠKALE	OB 17.30
ESD	IP HTZ	OB 18.00
PRIPRAVE	ZRAČENJE	OB 18.30
KLASIRNICA	PROSTA	

4. KROG, 23. OKTOBER

IP HTZ	PRIPRAVE	OB 17.00
J.ŠKALE	ESD	OB 17.30
J.PRELOGE	SS	OB 18.00
KLASIRNICA	J.TRANSPORT	OB 18.30
ZRAČENJE	PROSTO	

5. KROG, 30. OKTOBER

SS	KLASIRNICA	OB 17.00
ESD	J.PRELOGE	OB 17.30
PRIPRAVE	J.ŠKALE	OB 18.00
ZRAČENJE	IP HTZ	OB 18.30
J.TRANSPORT	PROST	

6. KROG, 6. NOVEMBER

J.ŠKALE	ZRAČENJE	OB 17.00
J.PRELOGE	PRIPRAVE	OB 17.30
KLASIRNICA	ESD	OB 18.00
J.TRANSPORT	SS	OB 18.30
IP HTZ	PROST	

7. KROG, 13. NOVEMBER

ESD	J.TRANSPORT	OB 17.00
PRIPRAVE	KLASIRNICA	OB 17.30
ZRAČENJE	J.PRELOGE	OB 18.00
IP HTZ	J.ŠKALE	OB 18.30
SS	PROSTE	

8. KROG, 20. NOVEMBER

J.PRELOGE	IP HTZ	OB 17.00
KLASIRNICA	ZRAČENJE	OB 17.30
J.TRANSPORT	PRIPRAVE	OB 18.00
SS	ESD	OB 18.30
J.ŠKALE	PROSTA	

9. KROG, 27. NOVEMBER

PRIPRAVE	ESD	OB 17.00
ZRAČENJE	J.TRANSPORT	OB 17.30
IP HTZ	KLASIRNICA	OB 18.00
J.ŠKALE	J.PRELOGE	OB 18.30
ESD	PROSTA	

Razpored telovadnic za sezono 2001/2002

dan	ura	kraj	panoga	obrat
ponedeljek	17.00-19.00	TEŠ	kegljanje	Premogovnik
torek	17.00-19.00	OŠ Šalek	rokomet	Premogovnik
	19.00-21.00	Rdeča dvorana	namizni tenis	Premogovnik
	18.00-20.00	OŠ Pesje	odbojka moški	Premogovnik
sreda	17.00-18.30	OŠ Šalek	odbojka enske	Premogovnik
četrtek	18.00-20.00	OŠ Topolšica	odbojka	Premogovnik
	19.30-21.00	OŠ Gustav Šilih	rekreacija enske	Premogovnik
	19.30-21.00	OŠ Gorica	odbojka	Jama Preloge
petek	18.00-20.00	OŠ Paški Kozjak	košarka	Premogovnik
	19.00-21.00	OŠ Anton Aškerc	košarka	Klasirnica
	19.30-21.30	OŠ Livada	košarka	ESD
nedelja	8.00-10.00	Telovadnica Šoštanj	rokomet, košarka	Premogovnik

Urniki velja od 1. 10. 2001 do 30. 4. 2002.

Ribiški troboj

Tudi letos so ribiči iz Elektro-strojne dejavnosti, HTZ IP in Priprav organizirali ribiški troboj. Prvič so se ob Škalskem jezeru pomerili 17. junija, drugič pa 22. septembra.

V obeh srečanjih je bil vrstni red ekip enak: prva je bila ekipa **HTZ** (34 in 27 točk), druga **Elektro-strojne dejavnosti** (37,5 in 31 točk) in tretja ekipa **Priprav** (63 in 87,5 točke). Tako je v seštevku rezultatov obeh srečanj zmagala ekipa **HTZ**, ki je skupaj zbrala 61 kazenskih točk.

Ekipa HTZ je prejela tudi prehodni pokal za leto 2001, najboljši posamezniki pa so dobili pokale v trajno last. **Jovo Stankovič** iz HTZ je bil s 2 točkama prvi, **Ivan Hranjec** iz Elektro-strojne dejavnosti s 5,5 točke drugi in **Karel Hudournik**, prav tako iz Elektro-strojne dejavnosti, s 9 točkama tretji.

Kristijan Viltušnik

Jesensko-zimska rekreacija

TRC Jezero organizira za zaposlene v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje v jesensko-zimski sezoni rekreacijo v sklopu preventivnih programov, in sicer:

ponedeljek - fitness (Bela dvorana)

- ✓ od 20. - 21. ure ženske
- ✓ od 21. - 22. ure moški

sreda - aerobika (Glasbena šola Velenje)

- ✓ od 19. - 20. ure ženske

programi preventivne rekreacije

(jesensko-zimska sezona 2000/2001)

Obveščamo vse udeležence PAO (programiranega aktivnega oddiha) v letu 2001, da začnemo z izvajanjem programa v jesensko-zimski sezoni. Prva skupina prične s programom 12. novembra. Udeleženci bodo pisno obveščeni o kraju programa in terminu, program pa zajema 10 vadb 2-krat tedensko, in sicer:

- ✓ PROGRAM "A" Bazeni Velenje - trim kabinet pod vodstvom rekreatorja, savna in plavanje v bazenu,
- ✓ PROGRAM "B" Terme Topolšica - korektivna gimnastika v telovadnici pod vodstvom fizioterapevta in plavanje v bazenu,
- ✓ PROGRAM "C" Bela Dvorana - fitnes in stretching pod vodstvom vaditelja.

Zaposleni, ki letos niso sodelovali v PAO in bi želeli sodelovati v enem od zgoraj navedenih programov, pa se lahko najkasneje do 25. oktobra prijavijo v Beli Dvorani osebno ali po telefonu 5866-466 ali int. 1675.

Soudeležba udeleženca programa je 3.600 SIT .

Aerobika za ženske

Vabljene vsako sredo ob 19. uri v malo dvorano Glasbene šole Velenje.

Pridite v čim večjem številu, razgibajte svoje telo ob prijetni glasbi in v dobri družbi.

Preprečimo zimsko spanje!

Plesna šola Spin vabi vse, ki bi se želeli sprostiti, narediti nekaj dobrega za svoje telo, predvsem pa se ob tem dobro imeti, da se nam pridružijo na tečajih Tae-Fita (kombinacija dance aerobike in elementov Tae - Bo).

Tečaji bodo potekali vsak torek od 19.30 do 20.30 v prostorih Plesne šole Spin, v Kulturnem domu Velenje, vhod zadaj.

V torek, 30. oktobra, pa vas vabimo, da se nam pridružite na prvi - brezplačni vadbi.

Dodatne informacije na brezplačni tel. št.: 080-14-13.

Pridite, ne bo vam žal!

V Pirenejih

Planinska sekcija Premogovnika Velenje je letos že četrty organizirala izlet prek naših meja. Tokrat smo se odpravili v južni del Francije, v Provanso in Pireneje. Na pot smo krenili v petek, 7. septembra, zvečer. Tudi tokrat smo potovali pod okriljem turistične agencije Kompas, prevoznika Koratur in vodičke Urške Ernecl. Ne smemo pozabiti omeniti naših organizatorjev izleta, ti so: Miha, Franc, Marjana in Vera.

Krenili smo polni pričakovanj. Kneževina Monako: oceanografski muzej, Nica, Ezej: vasica, kjer so ustvarjali mnogi umetniki, Vallairus: Picassova umetnija Vojna in mir, Cannes: svet filmske umetnosti, Camargue: naravni rezervat, Carcassone: srednjeveške utrdbe, Lourdes: mesto neskončnih želja in pričakovanj in končno Gavarnie - Pireneji.

Kot vsako leto smo en dan tega potovanja namenili za obisk gora. Tokrat smo se podali v Pireneje. V ponedeljek, 11. septembra, smo prispeli v veličastno okrožje Gavarnija pod Visoke Pireneje, ki tvorijo verigo gora, temnih masivov in zasneženih vrhov, v vznožju pa so prostrani pašniki. Pogorje je nastalo pred 150 milijoni let in ga sestavljajo granit, peščenjak in apnenec. Poteka na meji med Francijo in Španijo med Sredozemskim morjem in Biskajskim zalivom. Je dolgo 450 km in široko do 140 km. Pokrito je z majhnimi ledeniki. Je pomembno rečno razvodje. Reke s slapovi in brzicami so bogat vir hidroenergije. Deluje več

hidrocentral. V zahodnem delu živijo Baski, na vzhodu Katalonci in Španci, na severu pa Francozi. V osrčju Pirenejev je tudi državnica Andora.

Območje Gavarnija je res veličastno. V vznožje hribov se tiščijo majhne hiše, zgrajene iz kamnja, na zelenih travnikih se pasejo sivkasto bele pirenejske krave, drobnica, konji, kar ustvarja pravo podeželsko idilo. V nacionalnem parku, živalskem svetišču Pirenejev, domuje tudi kraljevski orel. Mesto Cauterets dolguje svoj sloves vodi kot Bordeaux svojem vinu. V 19. stoletju so to termalno središče obiskovali pesnik Alfred de Vigny, pisatelj in pesnik Victor Hugo, pisateljica George Sand in slavna francoska gledališka igralka Sarah Bernhardt. Vrtoglavi prepadi in slapovi vode so nas spremljali na poti v v breg stisnjeno gorsko vasico. Ob prihodu nas je pozdravil svež zrak. Prespali smo v hotelu Marbore na višini 1328 m.

Kot je znano, v tujini poti v gorah niso tako označene kot pri nas doma, zato smo kljub našim vodnikom v izogib kakršnim koli nevarnostim najeli dva francoska planinska vodnika. To sta bila Ivan in Olivier. Kot na vsako goro je tudi v Pireneje možnih nešteto pristopov. Po dogovoru z vodnikoma smo se razdelili v dve skupini. Prva skupina šestnajstih planincev je zjutraj ob sedmih krenila naravnost iz hotela (1328 m), druga pa se je odpeljala z avtobusom na višino 2200 m, od koder je potem nadaljevala pot. Po naključju nas je bilo prav tako šestnajst. Obe naj bi se združili pri koči in nadaljevali pot skupaj do vrha. Naš skupen cilj je bil vrh Taillon, 3144 m, ki leži na španski strani Pirenejev.

Do kočice - Refuge de la Breche de Roland (2587 m) - smo hodili približno tri ure. Pot do tja je bila kar pestra. Da so Pireneji zaradi ledenikov bogati z vodo, je bil dokaz del poti, ki nas je vodil prek šumečega razlitja, ki je bilo spričo jutranjih ur tudi poledenelo. Z malo več previdnosti in mokrih hlačnic smo ga uspešno prešli.

Po krajšem predahu smo se odločili, da pot nadaljujemo, ne da bi čakali našo prvo skupino planincev. Skleпали smo, da nas bodo zaradi svoje zagnanosti z lahkoto dohiteli. Že kmalu po našem nadaljevanju poti, smo ugledali naše kolege, ki so se dvigali iznad skalnatega odseka poti.

Prečkali smo ledenik in po krajšem času prišli do Rolandove škrbine (2804m). Po legendi naj bi narodni junak Roland z mečem presekal skalo in utrl pot svoji vojski na francosko stran. Bil je eden od dvanajstih vitezov Karla Velikega. Padel je pri povratku iz Španije v soteski Roncevaux v Pirenejih. Najstarejši rokopis pesmi o Rolandu je iz 12. stoletja.

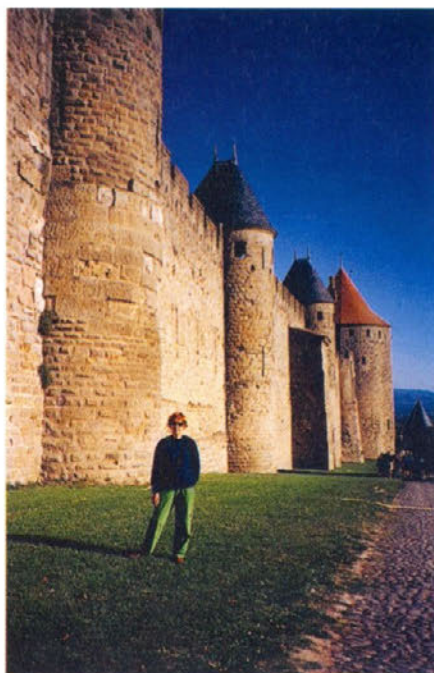
Tukaj se pot prevesi na špansko stran. Odpre se čudovit pogled na tako imenovani gavarniški krog ali, kot ga je imenoval Victor Hugo, kolosej narave. Pogorje je oblikovano krožno nad Gavarnijem in tvori značilni gavarniški krog z lepo dolino ob vznožju. Istočasno se s te točke nudi veličasten pogled na masiv španskih Pirenejev: na globoke kanjone in bujno rastje v njih.

Ob 12.30 sta bili obe skupini na vrhu Taillona. Pogled je segel na vrhove Le casque, La tour, Epauale, Marbore in Astazous. S skupinskim posnetkom smo zabeležili naš uspeh. Zapeli smo

Udeleženci izleta; v ozadju osvojeni vrh Taillona, 3144m

Vodniška četvorka na vrhu

Carcassonne–srednjeveška utrdba

Značilna ulica nekje v Provansi

Grand cascade v osrčju Pirenejev

in se poveselili. Bilo je treba privezati duše, kar se je po pet in polurni hoji kar prileglo.

Da nas je vzljubil Zevs, ko smo obiskali njegovo domovanje na Olimpu v Grčiji pred leti, smo se prepričali tudi tokrat. Naklonil nam je prelep, kar sončno bleščav in topel dan tudi v Pirenejih. Pravo razkošje. Ob povratku nas je malo umiril senčen ledenik, ki je terjal previdnejšo hojo, zato pa nas je razigral sončni del ledenika. Neuspelo smučanje s čevlji po njem se je končalo z mokro zadnjico in vriskanjem. Nič zato. Sonce je bilo tako toplo, da se je vsa mokrota kaj kmalu posušila.

Kljub osemurni hoji se ob povratku do avtobusa še nismo predali. Pohvalila sta nas tudi francoska vodnika, da smo dobri planinci, večji hoje in obnašanja v gorah, vedri. Malo za šalo malo za res: "Evropa vas z veseljem pričakuje,"

je rekel Ivan. Sledilo je fotografiranje v sponzorskih majicah občine Velenje in kapah pekarnice Grosuplje. Jožica, naša maskota, kot jo je imenoval francoski vodič Ivan, mene pa pariški vrabček - Edith Piaf, je raztegnila meh. Peli smo in plesali, kot da šele odhajamo v gore.

Ni bilo ne konca ne kraja veselju, čas pa je bil za odhod. Zares je bilo treba nazaj v Gavarnie, kjer smo nadaljevali z rajanjem. V hotelu, kjer smo prenočevali, smo se za nekaj časa prelevili v cigane. Domišljija planincev je res neizmerna.

Po noči, kolikor je je še ostalo, smo si nabrali novih moči za nadaljevanje poti skozi Lourdes proti pirenejski državi Andori, ki leži na nadmorski višini 1030 m, in najvišje ležeči državi v Evropi, po Provansi; del poznan tudi po jezikovni oznaki Languedoc.

Na poti domov smo si še enkrat ogledali zanimive kraje v pokrajinah Languedoc in Provansi, kot sta papeško mesto Avignon in delta Rhone, ter se prek Briancona, najvišje ležečega mesta v Evropi (1340 m), prek prelaza Col de Montgenevre med Francijo in Italijo vračali proti Sloveniji.

Tako je bil za nami nepozaben obisk ravninskih krajev južne Francije ter čudovitih vrhov Pirenejev. Na naši poti smo prestopili meje kar šestih držav: Slovenije Italije, Francije, Monaca, Andore in Španije.

Naj se ob koncu zahvalim vsem, ki so pripomogli k izvedbi tega čudovitega potovanja z željo, da se vidimo tudi drugo leto na poti v nove dežele.

Zinka Moškon

Prečenje ledenika pod španskimi vrati

Votlina v Lourdesu, kjer se je prikazala Marija

Osteoporozoza

Rast in razvoj skeleta se prične v maternici in nadaljuje naslednjih 25 let v nizu dobro vodenih dogajanj.

Dinamična igra kostnih celic (osteoblasti, osteociti, osteoklasti) poskrbi za primerno zalogo mineralne mase.

Funkcija kostnih celic pa je dvojna. Pojavljajo se kot tvorci-konstruktorji pa tudi kot presnovni bankirji. Ko aktivna kostna banka pade pod normalo, določeno s telesno višino, starostjo, spolom ali raso, se soočimo z osteoporozo. Pojem označuje bolezen, pri kateri se kostnina postopno redči. Kostni zato postajajo vse šibkejši in se lažje zlomijo.

Osteoporozoza je najpogostejša skeletna motnja in poleg artritisa tudi najpogostejši vzrok skeletno mišične obolevnosti v starosti. Podobno kot pri drugih boleznih imamo tudi pri osteoporozni dolgo latentno obdobje, preden se pojavijo klinični simptomi in komplikacije.

Kostnina, ki predstavlja 70 odstotkov mase kosti, vsebuje predvsem kalcij in fosfor ter nekaj malega magnezija, natrija, kalija, fluora in kloridov. Za normalno rast mora imeti telo poleg mineralov tudi ustrezne hormone, ki se vpletajo v presnovo kosti. Potrebuje tudi zadostno količino vitamina D, da lahko kalcij posrka iz hrane in ga vgradi v kost. Kostna gostota od otroštva ne preneha rasti in doseže vrh pri 30 letih, nato pa se začne postopno manjšati.

Uravnotežena tvorba in razgradnja kostne mase nam v kasnejšem obdobju zagotavlja stabilno stanje, ob morebitni motnji pa se pojavi bolezen. Vzrok

je več, prisotni pa so na obeh straneh - pri tvorbi in razgradnji.

Pomenopavzalna osteoporozoza je posledica pomanjkanja ženskih spolnih hormonov, ki uravnavajo vgradnjo kalcija v kosti. Najpogosteje jo opazujemo pri ženskah med 50. in 75. letom starosti.

Poznani so številni dejavniki tveganja, med katere štejemo: družinsko obremenjenost, nezadostno uživanje kalcija, sedeč način življenja, nežno telesno gradnjo, nobene nosečnosti, uživanje določenih zdravil, zgodnjo menopavzo, kajenje, čezmerno pitje alkohola ter raso - bela in azijska.

Starostna osteoporozoza je posledica pomanjkanja kalcija zaradi manjvredne prehrane ter neravnovesja med tvorbo in razgradnjo kostnine. Prizadene ljudi po 70. letu starosti. Pri ženskah, ki imajo obe obliki bolezni, je kar dvakrat pogostejša.

Idiopatska juvenilna osteoporozoza je redka oblika bolezni, ki ji ne poznamo vzroka. Pojavlja se pri otrocih in mladostnikih.

Sekundarna osteoporozoza se pojavi pri manj kot 5 odstotkov bolnikov z osteoporozo.

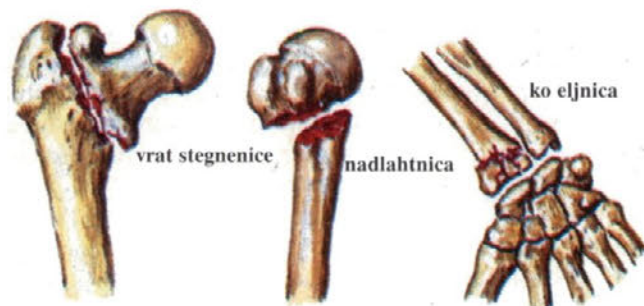
Vzrok je lahko kronična

ledvična odpoved, bolezen ščitnice, obščitnice ali nadledvičnih žlez, lahko pa tudi uporaba nekaterih zdravil: hormoni nadledvične žleze, pomirila, zdravila za epilepsijo ter preveliki odmerki ščitničnih hormonov.

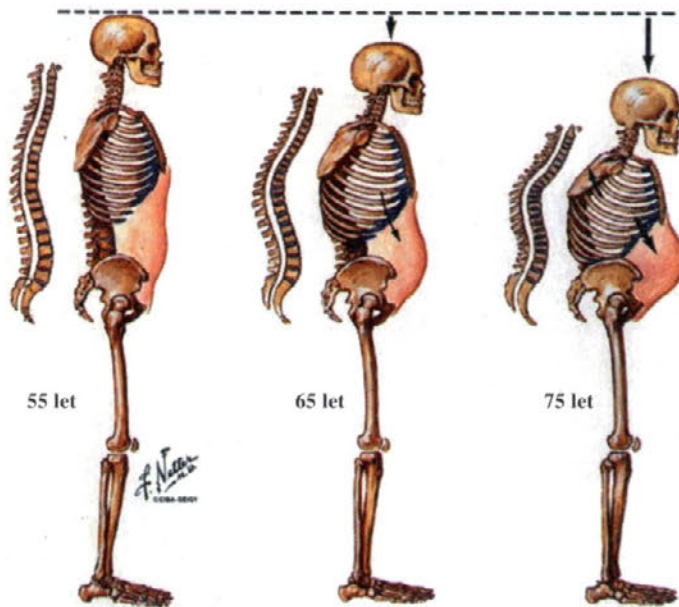
Bolezen poslabšata tudi kajenje in pretirano uživanje alkohola. Praviloma spremlja tudi nekatere neoplastične procese, kot sta mielom in limfom. Hitro napredovala osteoporozoza so ugotavljali pri osebah, ki so dalj časa potovale po vesolju, kar bo nedvomno problem prihodnosti.

Bolezen se razvije počasi, še posebej pri starostni obliki. Latentno obdobje je dolgo. Z napredovanjem manjšanja kostne gostote kosti postajajo vse redkejša, počasi se pričnejo sesedati in lomiti. V tem obdobju bolniki tožijo za pogostimi bolečinami. Javljajo se prve deformacije in zmanjšanje telesne višine.

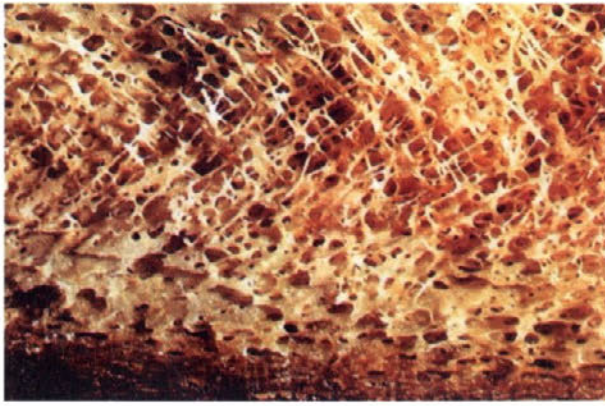
Povsem spontano ali že ob manjši nenadni obremenitvi se lahko močno spremenjena vretenca sesedejo. Bolečina se pojavi nenadoma, omeje-

Zlomi povzročeni ob minimalni poškodbi

Napredovala deformacija hrbtenice pri osteoporozni

Normalna cevasta kost : gobasta v sredini in kompaktna na obrobju

na je na določen predel hrbta, poveča pa se ob stanju ali hoji. Pogosto se lahko zlomijo tudi druge kosti. Najpogosteje stegenica, nadlahtnica, rebra in koželjnica tik nad zapestjem.

Diagnozo osteoporoze postavimo na podlagi kliničnega pregleda, bolezenskih znakov in določenih preiskav (rentgen, denzitometrija, scintigrafija).

Za merjenje kostne gostote in opredelitev morebitne osteoporoze še pred nastankom komplikacij pri ženskah z velikim tveganjem najpogosteje uporabljamo rentgensko denzitometrijo. V zadnjem času se vse pogosteje uporablja tudi ultrazvočna denzitometrija.

Poskrbeti moramo, da se bolezen ne razvije. Vzdrževati moramo ustrezno kostno gostoto, ki jo lahko celo zvečamo, če smo dovolj telesno aktivni in ob tem uživamo tudi dovolj kalcija. Včasih potrebujemo še nadomestno hormonsko zdravljenje.

Kalcij ima največji učinek v obdobju, ko se kostna masa tvori, uživanje pa je koristno in potrebno tudi kasneje, ko se kostna masa obnavlja. Za zdrave ženske v srednjih letih sta dovolj dva kozarca mleka dnevno ob dodatku D vitamina, večina pa bo morala za preprečevanje osteoporoze jemati dodatni kalcij v obliki tablet. Priporočajo 1,5 grama kalcija dnevno.

Sicer pa je dnevna potreba po kalciju zelo različna. Otroci ga potrebujejo 400 do 700 mg, mladostniki 1 do 1,5 g, odrasli 750 mg do 1 g, nosečnice 1,5 g in mlade mamice v času dojenja 2 g.

Zelo pomembna je **telesna aktivnost**, ki mora biti redna in ustrezna. Priporočene so vaje za premagovanje teže - hoja, počepi ali vzpenjanje po stopnicah. Plavanje, kjer učinek telesne teže razvrednotimo, je v preventivi osteoporoze neučinkovito.

Pri ohranjanju kostne mase so udeleženi **hormoni**. Kadar jih telesu primanjkuje, jih moramo dodati. To se dogaja pri ženskah v obdobju mene. Hormonsko nadomestno zdravljenje z estrogeni je najbolj učinkovito, če ženska z njim začne 4 do 6 let po menopavzi. Takšna preventiva pa ima tudi neugodne stranske učinke, zato so potrebne redne kontrole pri ginekologu. Ženske z blago obliko osteoporoze potrebujejo le kalcij z dodatkom vitamina D. Pri hudi ali napredujoči obliki bolezni najpogosteje izberemo hormone (estrogeni).

Moške z osteoporozo zdravimo z dodatki kalcija in vitamina D. Estrogeni so neučinkoviti, lahko pa jim pomagamo z dodajanjem testosterona (moški spolni hormon), če dokažemo pomanjkanje.

Uporabljamo tudi zdravila, ki upočasnijo redčenje kosti. Lahko jih kombiniramo še s hormonskimi pripravki.

Velikokrat je potrebno zaradi zlomov poiskati tudi pomoč kirurga oziroma ortopeda. Zlomljena kost bodo operativno spojili, morda pa bo potreben celo umetni kolk. Številnim bolnikom svetujejo nošenje steznikov in opornikov za hrbtenico, sredstva proti bolečinam ter ustrezno ciljno fizioterapijo.

Prav slednja pa je ob zavesti in spoznanju, da je telo ustvarjeno za gibanje in da moramo zanj skrbeti, ga negovati in ustrezno obremenjevati, tudi najpomembnejša. Ohranja nas aktivne, prožne ter komunikativne - brez bolečin in brez zlomov.

Preživimo dan brez avtomobila. Do bližnje trgovine stopimo peš. Namesto dvigala uporabimo stopnice. Sicer pa hodimo, hodimo. Zase, za hrbtenico, za zdravje.

prim. Janez Poles, dr.med. - internist

Vsak dan nam je podarjen

Vzroke za stres sta lahko dolgčas in preveč prostega časa. Lahko pa smo v stresu zaradi preobilice dela in po nekaterih raziskavah je delo oziroma poklic glavni razlog za stres. To je razumljivo, saj je praviloma pogoj za preživetje. Če nimaš redne zaposlitve, nimaš redne plače - takšen si stresu najljubši. To je en vidik dela, ki je vzrok za stres. Prav tako pa lahko na nas stresno vplivajo prevelike delovne obveznosti, napačna razporeditev dela, pomanjkanje samozavesti pri delu, preobremenjenost z delom in še kaj.

Izsledki različnih raziskav kažejo, da podjetja pri zaposlenih danes najbolj cenijo predvsem sposobnost prilaganja. Le majhna je verjetnost, da boš čez nekaj let opravljal enako delo kot danes. A splošno je znano, da smo ljudje z leti čedalje manj prilagodljivi - izrazito zmanjšanje sposobnosti prilaganja analitiki v povprečju opažajo že nekje pri 40. letu starosti. Kako skrb zbujajoče, če vemo, da moramo biti delovno aktivni do 65. leta. Strah nas je prihodnosti, polasča se nas občutek negotovosti, počutimo se ogrožene in to so dobre razmere za stres.

Kako se ubraniti stresa, se izogniti stresnim situacijam pri delu?

Prepričajte se, ali vas res dajeta preobremenjenost in stres, ali se morda v službi preveč dolgočasite in nimate pravega dela.

Vprašajte se, kaj bi raje počeli kot to, s čimer se ta hip preživljate, in zakaj ter poskusite svoj položaj spremeniti.

Spomnite se, kako se počutite pred odhodom na dopust, po praznikih in po vrnitvi na delo.

V vsakdanje dejavnosti vnesite več telesne dinamike in gibanja, poiščite načine sprostitve in razbremenitve, ki so vam pisani na kožo.

Zahtevnejših nalog se lotite načrtno. Tako se boste izognili napetosti, naglici in nepotrebnim napakam.

Ne dovolite, da vas v odločilnih, zahtevnih trenutkih sodelavci nadlegujejo s svojimi težavami. Obrnite se na koga, ki vas bo navdušil in napolnil s pozitivno energijo.

Prerešajte svoje delovne in življenjske navade. So vam v breme ali ste zadovoljni z načinom svojega življenja in dela? Če niste, ukrepajte!

[Viva]

Študenti rudarstva iz Zagreba so bili zadovoljni

“Zahvaljujemo se vam, ker ste našim študentom rudarstva omogočili opravljanje prve letne prakse v Premogovniku Velenje,” sta v svojem pismu vodstvu Premogovnika Velenje zapisala dekan Rudarsko-geološko-naftne fakultete Univerze v Zagrebu dr. Zdenko Krištafor in predstojnik Zavoda za rudarstvo in geotehniko dr. Zvonimir Ester.

Študentje rudarstva, ki so bili pri nas na praksi od 19. avgusta do 7. septembra, so po besedah omenjenih zagrebških strokovnjakov spoznali velenjski premogovnik kot primer kvalitetnega gospodarjenja z energetskimi mineralnimi surovinami, reševanja zahtev zaščite okolja in rekultivacije poškodovanega okolja. Spoznali so podzemno pridobivanje lignita z moderno tehnologijo in opremo, kar jim bo olajšalo pridobivanje znanja o podzemnem pridobivanju premoga.

Pisca se zahvalujeta v imenu vseh študentov tudi Tunji Paviču, tehničnemu vodji Praktičnega izobraževanja, ter vsem delavcem tega oddelka in drugim, ki so s svojim znanjem, nasveti in odprtostjo omogočili uspešno realizacijo prakse.

Ob zahvali za gostoljubnost izražajo tudi željo, da bi tudi v prihodnje sodelovali in to sodelovanje še razširili.

MUZEJ PREMGOVNIŠTVA SLOVENIJE

Vabimo vas
na odprtje
razstave
likovnih del
Jožeta Ovnika
'Kumeradi'.

Odprtje
slikarske razstave
bo 16. oktobra 2001
ob 14. uri
v prostorih
Muzeja
premogovništva
Slovenije
v Velenju.

MUZEJ PREMGOVNIŠTVA SLOVENIJE

Zahvala

Ob boleči izgubi našega dragega

Iztoka Tratnika

se lepo zahvaljujemo vodstvu in sodelavcem IP HTZ SIPO za vso pomoč ob njegovi nenadni smrti ter Vinku Čuježu za organizacijo pogreba.

Mama, brata Tone in Marjan z družinama

Zahvala

Zahvaljujem se sindikatu Premogovnika Velenje za darovano cvetje in sodelavcem za denarno pomoč ob smrti mojega očeta

Jerneja Gorška.

Drago Goršek

Odbor za kulturo vabi k vpisu abonmajev za sezono 2001/2002

Razpisani so:

- ✓ prvi gledališki abonma (beli - ponedeljkov, rumeni - torkov)
- ✓ drugi gledališki abonma (zeleni)
- ✓ Pikin abonma.

Program razpisanih predstav si lahko ogledate na oglasnih deskah.

Cene in vpisovanje abonmajev

abonma /sedež	polna cena	cena za člane sindikata
prvi in drugi gledališki - sredina	12.000	11.000
prvi in drugi gledališki - stranski	11.500	10.500
mladina s potrdilom o solanju	6.000	6.000
Pikin abonma	3.600	2.600

Pri nakupu dveh različnih abonmajev, vpisanih na isto osebo, nudi Kulturni center Ivana Napotnika za vsak abonma 10 odstotni popust.

Abonmaje boste lahko plačali v treh obrokih; razliko med polno ceno in ceno za člane sindikata podjetja krije sindikat. Sindikat krije razliko med polno ceno in ceno s popustom tudi za dva otroka člana sindikata.

Abonmaje vpisuje Tatjana Koželj v tajništvu organov upravljanja, upravna zgradba v Prelogah, soba 205, vsak delovni dan do 18. oktobra do 9. ure.

Rešitev nagradne križanke PLP, Lesne industrije, objavljene v Rudarju 6/2001

Gesli: hlodovina, žaganje lesa.

Prejeli smo 175 rešitev in izžrebali tri nagrajence: **1. nagrada** Jože Vajdl, Studence 32 B, 3310 Žalec, **2. nagrada** Mojca Križ, Jenkova 41, 3320 Velenje, **3. nagrada** Tanja Rednak, Foitova 2, 3320 Velenje.

Nagrajenci naj se po nagrade oglasijo v Uredništvo Rudarja, Partizanska 78, Velenje.

Čestitamo nagrajencem, vse bralce pa vabimo k reševanju nove nagradne križanke v tej številki Rudarja.

Gost

TURISTIČNA AGENCIJA
Cankarjeva ulica (stekleni paviljon)
TELEFON: 897 32 80

JESENSKA ENERGIJA ZA ZIMSKE DNI!

27. - 30.10. **NOVIGRAD HOTEL MAESTRAL**

8 KONCERTOM NUŠE DERENDE, 29. 10.

polpenzioni, turnir v tenisu, živa glasba, koncert... 17.500 SIT

26. - 28. 10. **JESEN V KRANJSKI GORI**

HOTEL KOMPAS brezplačno za otroke do 14. leta!

polpenzioni, kopanje, gledališka predstava, malica s Kekcem in Pehto, izlet do Martuljskih slapov, kolesarjenje... 18.100 SIT

26. - 31. 10. **JESEN NA MAKARSKI RIVIERI**

HOTEL LABINECA GRADAC

prevoz, polpenzioni, obiranje mandarin, izleti... 19.000 SIT

27. - 30.10. **JESEN V BOVCU**

HOTEL ALP

polpenzioni, vstopnine v muzeje, kosilo v Kekčevi domačiji, čaj ob Soči, 2 x kosilo, video projekcija, sladica... 24.500 SIT

30. 11. - 2. 12. **KRANJSKA GORA**

odprtje vodnega parka v hotelu Larix

VIKEND PAKET od 9.900 SIT

Otroci **do 7. leta** v sobi z dvema odraslima **BREZPLAČNO!**

RTC TRIJE KRALJI POHORJE

7-dnevni najem bungalova za 4 osebe od 42.000 SIT, v času zimskih počitnic 84.000 SIT.

Pri obnovi, vzdrževanju ali novogradnji stanovanjske hiše, poslovnega objekta ali proizvodne hale vam na elektro področju nudimo:

- ⊙ vzdrževanje in montažo elektroinštalacij, odpravo okvar
- ⊙ izvedbo elektroinštalacij na ključ ali izvedbo posameznih elektroinštalacijskih del
- ⊙ meritve elektroinštalacij
- ⊙ izdelavo projektne dokumentacije
- ⊙ svetovanje in izvedbo ukrepov za ekonomično porabo električne energije

- ⊙ servisiranje varilnih aparatov
- ⊙ servisiranje, pregled in popravila prenosnega ročnega orodja z izdajo potrdila o ustreznosti
- ⊙ previjanje elektromotorjev, tuljav in transformatorjev

- ⊙ storitve z avtolestvijo
- ⊙ najem agregata
- ⊙ izposajo elektro opreme za ureditev prireditvenega prostora in dežurstvo na prireditvah

- ⊙ **graviranje na sodobni računalniško podprti CNC gravirni napravi v kvalitetne materiale različnih dimenzij do 600x400 mm**
 - ⊙ materiali: inox, dvo in tribarvna plastika, mesing, alu-pločevina, akrilno steklo, les
 - ⊙ unikatno graviranje tablic z napisi in logotipi podjetij
 - ⊙ označevanje prostorov, regalov v skladiščih, označevanje izdelkov

HTZ
I.P., d.o.o.
VELENJE
PC ESTO

tel.: 03 8984 016, fax: 03 8671 366
E-mail: marija.zabukovnik@rlv.si

STUDIO ZA RAČUNALNIŠKO OBLIKOVANJE IN FOTOKOPIRANJE

HTZ
VELENJE
I.P., d.o.o.

Računalniško oblikovanje

Najmodernejša računalniška oprema in izkušnje zaposlenih v studiu vam nudijo močnost hitre in kvalitetne, cenovno konkurenčne storitve in izdelke, kot so:

- svetovanje,
- izdelava osnutkov,
- skeniranje fotografij,
- računalniško retuširanje,
- povečave,
- fotomontaže,
- tiskanje tudi v fotokvaliteti, skoraj neomejene velikosti in na različne materiale,
- tiskanje in obrez unikatnih nalepk,
- računalniški izrez samolepilne folije,
- izdelavo reklamnih transparentov,
- izdelavo reklamnih panojev.

Fotokopiranje

Visoko kvalitetni in zelo hitri stroji za fotokopiranje ter izkušena ekipa kopirničarjev kvalitetno ugotovi skoraj vsem vašim eljam in potrebam fotokopiranja. Zagotavljamo najhitrejše in cenovno najugodnejše storitve, kot so:

- črnobelo fotokopiranje od A4 (210mm x 297mm) do A0 (841mm x 1189mm),
- kopiranje načrtov,
- barvno fotokopiranje do formata A3 (297mm x 420mm),
- sortiranje in spenjanje fotokopij,
- različne vezave,
- odtisi na tkanine in puzzle.

Obiščite nas v Steklihi direkciji, na naslovu
Rudarska 6, Velenje, informacije prek telefona 03/ 89 82 177,
delovni čas: vsak dan od 7. do 19. ure,
ob sobotah od 8. do 12. ure, ob nedeljah in praznikih pa imamo zaprto.

HTZ
VELENJE
I. P., d. o. o.

Tel/fax: 03/587-57-64 ali 898-40-46

**VABIMO VAS
V NAŠO PRODAJALNO IN POPRAVLJALNICO
NA KERSNIKOVİ 13 V VELENJU.**

Naša ponudba zajema

Zaščitna sredstva

- delovne obleke, čevlji, rokavice, torbe - za rudarstvo, industrijo, gradbeništvo, gozdarstvo, kmetijstvo, gostinstvo
- oprema za šport in prosti čas
- oprema za lovce in ribiče: telovniki, hlače, palerine, kape, čevlji, škornji, torbice,
- planinski čevlji, nahrbtniki
- športne torbe različnih velikosti in barv

Usnjena galanterija

- ovratnice, povodci, nagobčniki za pse
- usnjene torbe različnih oblik in velikosti
- pasovi, ovitki, etuiji, mape, koledarji
- izdelki po naročilu

Storitve

- popravilo čevljev
- popravilo usnjene in tekstilne galanterije
- robljenje preprog
- obnova sedežnega pohištva
- izdelava transparentov, platnenih senčil rolo, zaves, prtov
- izdelava in popravilo cerad, baldahinov
- izdelava prevlek za avtomobilske sedeže
- dobava in polaganje zidnih in talnih oblog

*Obiščite nas v trgovini in popravljalnici na Kersnikovi 13 v Velenju
(v neposredni bližini Ere VIS-A-VIS).*

Delovni čas od ponedeljka do petka: 8. - 16. ure.

HTZ
VELENJE
I.P., d.o.o.

Celje - skladišče

D-Per
65/2001

COBISS 0

OSREDNJA KNJ. CELJE

SIPO - SERVIS IN PROIZVODNJA OPREME

Poletja je konec!

Kaj pa obutev vašega avtomobila?

**ZDAJ JE ČAS, DA LETNE GUME
ZAMENJATE Z ZIMSKIMI!**

Za vas bomo vsak delovni dan delali v najmanj dveh izmenah.
Če nam zaupate ključe vašega avtomobila, bomo poskrbeli
za njegovo novo obutev, medtem ko boste vi na delu.

Ob nakupu pnevmatik vam nudimo 15% popust. Omogočamo plačilo
na več obrokov z odbitki pri plači. Pri nas kupljene pnevmatike
montiramo po simbolični ceni 99 SIT/kom.

Hkrati vam omogočamo strokovni pregled
vašega vozila za varno vožnjo v zimskem času.

Ugodnosti veljajo od 15.10. do 15.12.2001.

Obiščite nas v vulkanizerski delavnici
levo od tovarnega vhoda, pokličite po internem
telefonu 206 ali pišite na elektronski naslov uros.bogataj@rlv.si

<http://www.htz.si>